

Utoqqalinersiaqar- neq pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilitersuut

Januaari 2020

Imarisai

1. Aallaqqaasiut.....	4
1.1. Aallarniutaasumik nassuiaatit	4
1.2. Allaffissorneq	4
1.3. Kommunit aggornerisa avataaniittut	4
1.4. Nunani Avannarlerni pensionisiat	5
2. Utoqqalinersiaqalernermi ukiorititat, utoqqalinersiaqarsinnaangorneq kater- sisarnerlu	5
2.1. Utoqqalinersiaqalernermi ukiorititat	5
2.2. Immikkut nungullarsimasunut utoqqalinersiaqalernermi ukiorititat	5
2.3. Katersineq.....	7
2.4. Utoqqalinersiaqalersarneq.....	7
3. Pisartagaqalernissamut piumasaaqatit	8
3.1. 3.1. Inuit pineqartut	8
3.2. Aapparisaq qanoq paasineqassava?	9
3.2.1. Utoqqalinersiaqartoq kisermaajua?	9
3.2.2. Ilaquttat aapparisarlu	11
3.3. Utoqqalinersiat aamma isumaginninnermi ulloq unnuarlu paaqqinniffik	11
4. Utoqqalinersiat aningaasartaat	11
4.1. Utoqqalinersiasat naatsorsorneri	12
4.2. Tunngaviusumik aningaasartai aamma utoqqalinersianut tapi	12
4.2.1. Tunngaviusumik aningaasartai, tak. § 9	12
4.2.2. Utoqqalinersianut tapeq, tak. § 10	13
4.2.3. Utoqqalinersianut tapeq, tak. § 5, imm. 2	13
4.3. Maannakkut isertitat.....	13
4.3.1. Maannakkut ukiumut isertitanik tamarmiusunik naatsorsuineq	13
4.4. Isertitanik naleqqussaaneq	14
4.4.1. Utoqqalinersiaqartoq kisermaaq pillugu assersuutit	14
4.4.2. Utoqqalinersialik aappaqartoq pillugu assersuutit	16
4.5. Maannakkut isertitatut ilimagisat (pisartagaqarneq annertuumillu allangornerit)	18
5. Tapit.....	20
5.1. 5.1. Meeqqanut tapit	20
5.2. Aningaasaqarnermut tapi	21
5.2.1. Aningaasaqarnermut tapit utertillugit akilerneqarneri	22
5.3. Saniatigut tapi	23
5.4. Innarluuteqarnermut tapi	23
5.5. Peqqiilliuuteqarnermut tapi	23
5.6. Ilisinermut angalanermi aningaasartuutit.....	24
5.7. Pisinnaatitaaffiit allat	25
6. Angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq.....	26
6.1. Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsit malillugu angerlarsimaffimmi ikiorteqar- neq 26	
6.2. Pisortat ikorsiisarnerat pillugu peqqussut malillugu angerlarsimaffimmi ikior- teqarneq	26
6.3. Naammagittaalliuteqarsinnaaneq	27

7.	Innuttaasup ilisimatinneqartussaataitanera aamma kommunip nakkutilliisus-saatitaanera	27
7.1.	Innuttaasup ilisimatinneqartussaataitanera	27
7.2.	Kommunip nakkutilliisussaataitanera	27
7.3.	Utoqqalinersianik tapinillu pisinnaatitaaffeqarnani pissarsisimaneq	28
8.	8. Paaqqinniffinniineq il.il.	30
8.1.	Paaqqinniffimmi il.il. utaqqiisaasumik najugaqarneq	31
8.2.	Paaqqinniffimmi il.il. sivisunerusumik najugaqarneq	32
8.3.	Ilanngaassineq namminerlu akiliineq	33
8.3.1.	Isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu paaqqinniffimi najugaqarnermut nammineq akiliutit	33
8.3.2.	Paaqqinniffinni allani najugaqarnermut utoqqalinersiani ilanngaassineq	33
9.	Tunniussineq, pinngitsaaliinikkut aqutsineq, nuunneq, utoqqalinersiaqarun-naarneq il.il. 33	
9.1.	Utoqqalinersiat tunniunneqartarneri	33
9.2.	Utoqqalinersianik tapinillu aqutsinissamik aalajangerneq	34
9.3.	Kommunimut allamut nuunneq	35
9.4.	Kalaallit Nunaanniit nuunneq	36
9.5.	Kalaallit Nunaata avataani sulinggiffeqarneq	36
9.6.	Toqusoqarnerani imaluunniit utoqqalinersiallip maqaasineqarnerani	36
9.6.1.	Toqusoqarnera	36
9.6.2.	9.6.2. Maqaasineqarneq	37
10.	Akiligassanngortitsisarneq, atuuffia	37
10.1.	Akiligassanngortitsisarneq	37
10.2.	Atuuffia	38
11.	Aningaasalersuineq naatsorsuutillu	38
12.	Naammagittaalliuuteqarneq aamma sulianik suliarinninnermi inatsisitigut maleruagassat	38
12.1.	Maalaarut	39
12.2.	Aalajangiinissaq sioqqullugu suliami paasissutissiineq	39
12.2.1.	Aallaqqaasiut	39
12.2.2.	Peqataasut pillugit taaguut	39
12.2.3.	Suliamik paasissutissiinissaq/ilisimatitsinissamut pisussaaffik	39
12.2.4.	Suliamik kinguartitsineq	40
12.2.5.	Peqataasunik tusarniaaneq	40
12.3.	Suliami aalajangiineq	41
12.3.1.	Suliaq aalajangiinissamut piareerpa?	41
12.3.2.	Aalajangiinerup ilusaa	41
12.3.3.	Tunngavilersuut	41
12.3.4.	Naammagittaalliuuteqarnissamut ilitersuut	41

1. Aallaqqaasiut

1.1. Aallarniutaasumik nassuiaatit

Utoqqalinersiaqartitsinermut inatsisitigut tunngaviusut tassaapput utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 23. november 2015-imeersoq kingusinnerusukkullu allannguuteqartoq, kiisalu utoqqalinersiaqarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 29. december 2015-imeersoq.

Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsit aamma utoqqalinersiaqarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat www.inatsisit.gl-imi tamanut saqqummiunneqarsimapput.

Inatsisartut inatsisaat ulloq 1. januar 2016-imi atulersinneqarpoq.

1.2. Allaffissorneq

Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsisit kommunalbestyrelsinit ataasiakkaanit aamma Naalakkersuisunit aqunneqarput.

Kommunini pineqartuni najugaqartunut inunnut utoqqalinersiaqarnissaq, meeqqanut tapisiaqarnissaq, innarluuteqarnermut aamma peqqiilliuuteqarnermut tapinik aamma aningaasaqarnermut aamma saniatigut tapeqarnissaq pillugu qinnuteqaatinik kommunalbestyrelsi suliarinnillunilu aalajangiisarpaq, tak. § 19, imm. 1.

Angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq akeqanngitsoq pillugu kommunalbestyrelsi aalajangiisarpaq, tak. § 18. Pensionisialinnut Kalaallit Nunaata avataani najugaqalersimasunut angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsisoqanngilaq.

Kommunit agguarnerisa avataanni najugaqartunut inunnut utoqqalinersiaqarnissaq, meeqqanut tapisiaqarnissaq, innarluuteqarnermut aamma peqqiilliuuteqarnermut tapinik aamma aningaasaqarnermut aamma saniatigut tapeqarnissaq pillugu qinnuteqaatinik Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik suliarinnillunilu aalajangiisarpaq, tak. § 19, imm. 2.

Isumaginninnermi isumannaarineq pillugu Nunani Avannarlerni isumaqatigiissut malillugu utoqqalinersiaqarnissamut tunngasunik Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik suliarinnillunilu aalajangiisarpaq.

1.3. Kommunit aggornerisa avataaniittut

Kalaallit Nunaata nunap immikkoortuinut kommuneqarfinnullu aggorneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 5. december 2008-meersup kommunit ataasiakkaat aamma kommunit aggornerisa avataaniittut aalajangersarpai.

Kommuneqarfiit aggornerisa avataani suliaasaqarfinnut ilaasut tassaapput:

1) Kalaallit Nunaata illersornissaa pillugu angerfigeqatigiissut 27. april 1951-imeersoq malillugu danskit Amerikamiullu sakkutooqarfii. (Pituffik).

2) Tunup Avannaani Nuna Allanngutsaaliugaq. Kalaallit Nunaanni pinngortitamik eqqis-simatitsineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni §1, imm. 2-p 3-llu allannguutaat pillugu Nunap allanngutsaaliukkap killingi Inatsisartut inatsisaatigut nr. 15, 9. november 1988-imeersukkut aalajangersagaapput.

Kommunit agguarnerisa avataanni najugaqartunut inunnut utoqqalinersiaqarnissaq, meeqqanut tapisiaqarnissaq, innarluuteqarnermut aamma peqqiilliuuteqarnermut tapinik aamma aningaasaqarnermut aamma saniatigut tapeqarnissaq pillugu qinnuteqaatit Naalackersuisunut tunniunneqassapput, takuuk § 19, imm. 2.

Immikkoortumi tassani Naalackersuisut kommunalbestyrelsitulli pisinnaatitaaffeqarlutillu pisussaaffeqarput. Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersumi § 6, imm. 2 malillugu.

Tamatuma malitsigisaanik utoqqalinersiaqartumut kommunit aggornerisa avataaniittumut isumaqarpoq utoqqalinersiaqarnissaq pillugu qinnuteqaammik Naalackersuisut suliarinnillutillu aalajangiissasut allatigullu utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsit malillugu aalajangiissasut, tassunga ilanngullugit assersuutigalugu utoqqalinersiaqalernissamut ukiorititat kinguartinneqarneri, tapit il.il. pillugit aalajangiinerit.

Kommunit aggornerisa avataaniittunut sulianut tunngasuni Naalackersuisut aalajangiineri aalajangiinerup tiguneqarneraniit naatsorsorneqartumik piffissaliussap sapaatit akunnerisa sisamat iluanni Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmumut, Postboks 689, 3900 Nuummumut naammagittaalliuutigineqarsinnaapput.

1.4. Nunani Avannarlerni pensionisiat

Nunani Avannarlerni pensionisiat pillugit qinnuteqaatit, tassa imaappoq Isumaginninnikkut Isumannaallisaaneq pillugu Nunani Avannarlerni isumaqatigiissut naapertorlugu utoqqalinersiat, Naalackersuisunut tunniunneqassapput, utoqqalinersianut taamatut itunut sulianik suliarinninnermik akiliinernillu isumaginnittuusunut.

2. Utoqqalinersiaqalernerimi ukiorititat, utoqqalinersiaqarsinnaanngorneq katersisarnerlu

2.1. Utoqqalinersiaqalernerimi ukiorititat

Utoqqalinersiaqalernerimi ukiorititat inatsimmi § 1 malippaat.

§ 1, imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq 65-inik ukioqalernerimi utoqqalinersiaqalerfiusartoq. Kisianni ukiuni aggersuni utoqqalinersiaqalernerimi ukiorititat qaffakkiartuaartinneqassapput. 1. januar 2017-mi utoqqalinersiaqalernerimi ukiorititat 66-inut qaffanneqassapput. 1. januar 2021-mi utoqqalinersiaqalernerimi ukiorititat 67-inut qaffanneqassapput.

Inuit utoqqalinersiaqartinneqareersut utoqqalinersiaqarsinnaanertik annaassanngilaat, naak ukiuni aggersuni utoqqalinersiaqalernerimi ukiorititat qaffakkaluartut, tak. § 1, imm. 5.

2.2. Immikkut nungullarsimasunut utoqqalinersiaqalernerimi ukiorititat

Kommunalbestyrelsi aalajangersinnaavoq utoqqalinersiaqalernerimik ukiorititaasut aatsaat 1. januar 2021-mi 66-inik aamma 1. januar 2025-mi 67-inik ukioqalernerimut qaffanneqassasut, inuk ukiuni 35-imi sulerulunnerup kinguneranik timikkut imaluunniit tarnikkut nungullarsimappat.

Utoqqalinersiaqalernermik ukiorititat qaffanneqarnissaasa kinguartinneqarnissaat pillugu aalajangiineq erseqqissumik aalajangiiffigineqassaaq aamma tamanna pillugu qinnuteqaat tunngavigalugu. Utoqqalinersiaqalernermik ukiorititat qaffanneqarnissaasa kinguartinneqarnissaat pillugu tamanut atuuttumik aalajangiisoqarsinnaanngilaq. Assersuutigalugu immikkut suliaqarsimasut pillugit utoqqalinersiaqalernermik ukiorititat tamanut atuuttumik kinguartitsilluni aalajangiisoqarsinnaanngilaq, naak nalinginnaasumik misilittakkat naapertorlugit inunnut taakkununga 65-66-inik ukioqalernermi nungullarsimasaraluartut.

Utoqqalinersiaqalernermi ukiorititat qaffannerinut ikaarsaarnermut piffissap kinguartinissaanut tunngaviussaaq pineqartup sulisimanerata qanoq ittuuneranik naliliineq mallillugu qinnuteqartup sivikinnerpaamik ukiuni 35-ni sulisimanissaa, aamma tamatuma malitsigisaanik qinnuteqartoq timikkut imaluunniit tarnikkut nungullarsimassalluni.

Qinnuteqartup piffissaq suliffigisimasaa pillugu naatsorsuineq qinnuteqartup ataavartumik suliffeqarfinnut iserneraniit piffissami qinnuteqarnerata tungaanut piffissamut tamarmut naatsorsorneqassaaq. Naatsorsuineri ilanngunneqassapput piffissat sulinngiffiusimanngitsut, meerartaanermi sulinngiffeqarnermik, pikkorissarnermik ilinniaqqinnermillu, nioqutissiassanik amigaateqarnermi sikoqarneranilu piffissat suliaqarfiusimannginnermik namminerlu pisuussutiginnngisat suliaqarfiunnginnermik pissuteqarsimasut. Piffissap suliffiusup naatsorsorneranut ilanngutissanngillat piffissat suliffeqarfiusimanngitsut aamma qinnuteqartup suliffissarsiorfigisimanngisaatut naatsorsuutigineqartut.

Timikkut nungullarsimanertut paasineqarput timip atorsinnaanerata nungullarnera assersuutigalugu assigiaartumik, ulapinnartumik sulineri aalanerit imaluunniit suleroornerit, timip atorsinnaanerata appartinneranik kinguneqarsimasut.

Tarnikkut nungullarsimanertut paasineqarput tarnikkut oqimaatsut sulinerit pissutigalugit tarnikkut peqqissutsikkut nungullarnek, sulineri suliassaq, taakku annertussusaat avatangiisilluunniit oqimaatsuusimallutik aamma tarnikkut pisinnaasat nungullarnerinik kinguneqarsimallutik.

Nungullarnek tassaavoq ulluinnarni sulineri oqimaatsunut timip qisuariarnera. Tassaasinnaavoq nukitsigut anniarnert, pukutsukkat anniarneq imaluunniit seeqqukkat anniarneq, tamaviaarsinnaannginneq, niaqorlunneq il.il. Piffissami siviisuumi timi annertuunik oqimaatsulerisinnaavoq, killeqarporli. Akunneqanngitsumik piffissami siviisuumi oqimaatsulerineq nikerannginnerlu ajoqusiisinnaavoq imaluunniit timi sanngiillisissinnaallugu. Pingaaruteqartoq tassaavoq timikkut tarnikkulluunniit nungullarnek qinnuteqartup akissarsiaqarluni sulinerata kingunerissagaa aamma/imaluunniit namminersorluni inuussutissarsiummik ingerlataqarsimanerata kingunerissagaa aamma pineqartup sulinikkut periarfissaanik ataavartumik annertuumik appartitsineranik kinguneqarsimassalluni.

Utoqqalinersiaqalernermi ukiorititat qaffannerisa kinguartinneqarsinnaaneri pillugit apequt amerlanertigut siusinaartumik pensionisiaqarnissaaq pillugu qinnuteqaatit ingerlasunut atanerusarput. Utoqqalinersiaqalernermi ukiorititat qaffannerisa kinguartinneqarnissaat pillugu qinnuteqaatip suliarineqarnerani nakorsanit paasissutissat nalunaa-

rutillu, tassunga atasumik pigineqartut imaluunniit pissarsiarineqartut, ilanngunneqasapput.

Utoqqalinersiaqalernermi ukiorititat qaffannerisa kinguartinneqarnissaat pillugu qinnuteqartoq suliameq paasissutissanut peqataanissamut pisussaaffeqarpoq tassungalu ilanngullugu utoqqalinersiaqalernermi ukiorititat kinguartinneqarnissaannut piunnaasaqatit naammassineqarsimaneri pillugit naliliinissamut paasissutissat attuumassuteqartut pissarsiarinissaannut kommunalbestyrelsiq piginnaatinnissaannut pisariaqassappat nalunaarfiallugu.

2.3. Katersineq

Tamakkiisumik utoqqalinersiaqarsinnaatitaanermut piunnaasaqaataavoq 15-inik ukioqalernerup aamma utoqqalinersiaqalernermi ukiiussarittinneqartut akornanni Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi imaluunniit Savalimmiuni sivikinnerpaamik ukiuni 40-ni aalajangersimasumik najugaqarsimanissaq. Tamakkiisumik utoqqalinersiaqarsinnaatitaanermut piunnaasaqaataasoq naammassineqarsimanngippat ilaannakuusumik utoqqalinersiaqar-nissamut pisinnaatitaaffeqarpoq. Ilaannakuusumik utoqqalinersiaqarnissaq piviusumik piffissap najugaqarfiusimasup aamma ukiut 40-t akornanni naleqqiussineq malillugu aalajangersarneqassaaq, tak. § 7.

Assersuut:

Inuk ataaseq katillugit ukiuni 20-ni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimavoq. Piffissaq najugaqarfiusimasooq ukiuni 40-ni sivisunerpaamik piffissami najugaqarfiusussamut naleqqiunneqassaaq. Utoqqalinersiat utoqqalinersiassat 20/40-nik imaluunniit affaannik annertussuseqassapput, inatsimmi nalinginnaasumik aalajangersakkat tunngavigalugit naatsorsorneqarsinnaasoq.

Assersuut:

Inuk ataaseq katillugit ukiuni tallimani Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasooq aamma ukiuni pingasuni, qaammatini arfinilinni aamma ulluni qulingiluani Danmarkimi najugaqarsimasooq. Piffissaq najugaqarfiusooq tamarmiisooq taamaalilluni tassaavoq ukiut arfineq pingasut, qaammatit arfinillit ullullu qulingiluut. Piffissaq najugaqarfiusimasooq ukiunut arfineq pingasunut akunnaallisinneqassaaq, aamma ukiuni 40-ni sivisunerpaamik piffissami najugaqarfiusussamut naleqqiunneqassalluni. Ilaannakuusumik utoqqalinersiassat kalaallit nunaanni utoqqalinersiassat 8/40-inik imaluunniit tallimararterutaannik annertussuseqassapput.

Utoqqalinersiassanut tunngatillugu piffissat najugaqarfiusut naatsorsorneranni ukiunut ilivitsunut akunnaallisinneqassapput.

2.4. Utoqqalinersiaqalersarneq

Utoqqalinersiaqalersitsisoqarsinnaavoq qinnuteqareernerup kingorna utoqqalinersiaqalernissamut ukiorititat angunerisa kingorna qaammammi siullermiit, tak. § 1. Innuttaasup utoqqalinersiaqalernissamut ukiorititassanik piunnaasaqaammik naammassisaqarnissaa sioqqullugu innuttaasup utoqqalinersiaqarnissamut pisinnaatitaaffeqarnera pillugu kom-munit ilisimatitsisariaqarput.

Utoqqalinersiaqalersitsisoqarsinnaavoq utoqqalinersiaqalernissamik qinnuteqareernerup kingorna qaammatip aallaqqaataani, aammalu utoqqalinersiaqarnissamut piumasaqaatit naammassineqarsimappata, tak. § 6, imm. 1.

Utoqqalinersiaqalernissamut piumasaqaatit naammassineqarnerisa kingorna utoqqalinersiaqalernissamik qinnuteqarnermi, ulloq qinnuteqarfiusup kingorna qaammatip tul-liuttup aallaqqaataa aallarneffigalugu utoqqalinersiaqarsinnaatitaaneq atuutilissaaq, tak. § 6, imm. 2. Inuup ukiunut piumasaqaatinik naammassisaqarneraniit piffissamiit kingu-moortumik atuutilersumik utoqqalerniaqalersinnaanissaaq ajornarpoq.

Siusinaartumik pensionisiallit qinnuteqaatitaqanngitsumik utoqqalinersiaqarnermut ikaar-saartassapput, utoqqalinersiaqalernissamut ukioqalerneq anguneqaraangat, tak. § 6, imm. 3.

3. Pisartagaqalernissamut piumasaqaatit

3.1. 3.1. Inuit pineqartut

Pingaarnertut maleruagassaaq tassaavoq danskisut innuttaassuseqarnissaaq (danskisut naalagaaffimmi innuttaaneq).

Danskisut innuttaassuseqarnissaaq pillugu piumasaqaammik inuk naammassisaqanngip-pat pineqartoq utoqqalinersiaqarnissamut taamaattoq pissarsiaqarsinnaavoq:

- Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isu-maqatigiissutaanni aalajangersaqaq naammassineqarsimappat imaluunniit
- Pineqartoq qinnuteqarnissamut piffissaaq sioqqutitsiarlugu sivikinnerpaamik ukiu-ni pingasuni aalajangersimasumik Kalaallit Nunaanni ataannartumik najuga-qarsimappat.

Piumasaqaataavoq piffissap taassuma ataannartuusimanissaa, aamma inuit nalunaar-sorsimaffianni inuk nalunaarsimappat peqatigisaanillu Kalaallit Nunaanni aalajangersi-masumik najugaqarsimappat. Piumasaqaatit piffissaaq qinnuteqarfissaaq sioqqutillaarlugu naammassineqarsimassapput.

Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiis-sutaat malillugu utoqqalinersiaqarnissamut Kalaallit Nunaanni sivikinnerpaamik ukiumi ataatsimi aalajangersimasumik najugaqarsimallunilu sulisimassaaq. Aammattaaq piffissami qinnuteqarfiusumi isumaqatigiissummut ilaasumi nunami aalajangersima-sumik najugaqarsimassalluni. Taakku saniatigut soorunami piumasaqaataavoq utoqqali-nersiaqarnissamut piumasaqaatit allat naammassineqarsimanissaat.

Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqati-giissutaannut Kalaallit Nunaat akuersaarnikuuvoq. Inunnut Isumaginninnikkut isuman-naallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaata pingaarnertigut aalajanger-magu EØF-imi peqqussut nr. 883/2004 nunani avannarlerni nunat akornanni atorneqas-sasoq tamanna isumaqarpoq inuit Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pil-lugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaannut ilaasut Kalaallit Nunaanni utoqqaliner-siaqarsinnaasut, taakku EØS-imi nunat arlaanni aalajangersimasumik najugaqarsimap-pata tamatumunngalu piumasaqaatinik naammassinnissimappata. Nunanit arlalinniit ataatsikkoortumik tamakkiisumik utoqqalinersianik pissarsisoqarsinnaanngilaq.

EØS tassaavoq EU-mi nunat 28-t kiisalu Norge, Island aamma Liechtensteinip akornanni suleqatigiinneq.

1) Nunani avannarlerni nunat Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat pillugu isumaqatigiissuteqarsimasut tassaapput: Danmark, Finland, Island, Norge aamma Sverige.

Taakku saniatigut Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat nunanut namminersortunut Savalimmiunut aamma Kalaallit Nunaannut atuuppoq. Kalaallit Nunaannut aamma Savalimmiunut atuuttoq tassaavoq nunat taakku EU-mut ilaasortaanginneri imaluunniit EØS-imi isumaqatigiissummut ilaanginneri.

2) Nunat avannarliit saniatigut EU-mi nunat:

Belgien, Bulgarien, Cypren, Estland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Italien, Kroatien, Letland, Litauen, Luxembourg, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn aamma Østrig.

3) EU-mi nunat saniatigut EØS-imi nunat:

Island, Lichtenstein aamma Norge

Utoqqalinersiaqarsinnaataanermet piumasaqaataavoq utoqqalinersiaqartup aalajangersimasumik Kalaallit Nunaanni, nunani avannarlerni nunat arlaanni imaluunniit nunani EØS-imi isumaqatigiissummut akuersaarsimasumi najugaqarsimanissaa, tak. § 3.

Aammattaaq § 4-mi Naalagaaffeqatigiit iluanni aalajangersimasumik sivikinnerpaamik ukiuni pingasuni 15-inik ukioqalernerneermit utoqqalinersiaqalernissamik ukioqalernissap akornanni najugaqarsimanissaq pillugu piumasaqaateqarpoq, tassa imaappoq Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi imaluunniit Savalimmiuni. Piffissami ataannartumi imaluunniit nunami ataatsimi ukiuni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimanissaq pillugu piumasaqaateqartoqanngilaq. Assersuutigalugu ukiuni marlunni Kalaallit Nunaanni ukiu-milu ataatsimi Danmarkimi najugaqarsimanikkut utoqqalinersiaqalernissaq anguneqarsinnaavoq.

3.2. Apparisaq qanoq paasineqassava?

3.2.1. Utoqqalinersiaqartoq kisermaajua?

Utoqqalinersiassat naatsorsorneqarnerinut apeqqutaavoq utoqqalinersiaqartoq kisermaajunersoq imaluunniit aappaqarnersoq.

Apparisatut naatsorsuunneqartoq tassaavoq utoqqalinersiallip katissimallugu apparisaq imaluunniit nalunaarsukkamik apparisaq. Apparisaq aamma naatsorsuunneqarpoq katissimanermet assingusumik sivikinnerpaamik ukiumi ataatsimi apparisamasaq.

Inuit nalunaarsorsimaffiatigut paasineqarsinnaavoq utoqqalinersialik katissimanngitsoq inummik inersimasumik allamik najugaqateqarnersoq. Utoqqalinersiaqartoq inummik inersimasumik allamik najugaqateqarpat katissimanermet assingusumik apparillaqutik inuunersut misissornissaanut tunngavissaqarsinnaavoq. Taamaattoqarnersoq imaluun-

niit taamaattoqanngitsoq utoqqalinersiaqartup namminerisaminik paasissutissaatai aal-laavigalugit aalajangerneqassaaq, assersuutigalugu ataatsimoorussamik aningaasaqar-neq, ataatsimoorussanik meeraqarneq, ataatsimoorlutik angalasarnerit il.il.

Utoqqalinersiaqartoq ataatsimoorussamik pigisanik atuippat, ataatsimullu isigalugu ka-tissimasut inooqatigiittullu assigalugit aalajangersimasunik ingerlaavartunillu aningaa-sartuutunik marluullutik akiliisarnermikkut aamma angerlarsimaffimmi suliassat mar-luunnerisigut aningaasaqarnikkut suliatigullu iluaquteqarlutik aappariinnermut assi-ngusut pissutsit pineqassapput.

Utoqqalinersiaqartoq kisermaajunersoq imaluunniit aappariinnermut assingusumik inuu-nersoq najugaqatigiittoqarneranik aamma inummik inersimasumik allamik inooqateqar-nikkut aningaasaqarnikkut suliatigullu iluaquteqarneranik naliliinermik tunngaveqassaaq.

Naleqquttumik aningaasaqarnermillu piumasaqaatit tunngavigalugit kinaassusersiunngi-tsumik naliliisoqassaaq. Naliliineq inooqatigiinnerup misigissutsikkut tunngavinnik ima-luunniit inooqatigiinnerup tamaviaarussaannnginneranik imaluunniit taamaannginneranik arlaannaatigulluunniit naliliinermik tunngaveqanngilaq. Aappariit tutittanngikkaluarlutik nereqatigiittanngikkaluarlutilluunniit inooqatigiinneq aappariinnermut assingusinnaavoq.

Inooqatigiinneq aappariinnermut assingusoq sivikinnerpaamik ukiumik ataatsimik sivi-sussuseqarsimassaaq utoqqalinersiat pillugit inatsit malillugu aalajangiinnermut pingaar-uteqassappat.

Utoqqalinersiallit najugaqatigiiffinni, najugaqarfinni nakkutigineqartumi utoqqaallu naju-gaqarfiini najugaqartut namminerisaminik inissiaminni najugaqartutut isigineqarput. Tamatut ineqarfiit taaguummumut "aappariinnermut assingusumik aappariillutik inuusunut" ilaatinnissaannut tunngavissaqanngilaq.

Tulliuttumi naleqquttumik aningaasaqarnikkullu piumasaqaatit suut naliliinermut ilaasin-naanerintut assersuutit takutinneqarput. Aningaasartuutit aalajangersimasut ilaatigut tassaapput ineqarnermut, innaallagiamut, gassimut, imermut, kiassarnermut, sillimmasii-nermut, oqarasuaammumut, internettimut aamma biilnut aningaasartuutit. Ulluinnarni atui-nermut aningaasartuutit ilaatigut tassaapput nerisassanut allanullu ulluinnarni imaluun-niit angerlarsimaffimmi nioqutissanut, assartuinnermut ikummatissanullu aningaasartuu-tit. Angerlarsimaffimmi suliat ilaatigut tassaapput niuerniarneq, nerisassiorneq, errorsi-neq, eqqiaaneq, naatsiivilerineq il.il.

Utoqqalinersialik kisermaatut imaluunniit inooqateqartutut isigineqassanersoq kommuni nalornippat kommunip utoqqalinersialik ataatsimiinnissamut aggersarsinnaavaa. Utoq-qalinersiallip tamatigut kommunimi ataatsimiinnermi inummik allamik ilaqarnissaq toq-qarsinnaavaa. Imaassinnaavoq utoqqalinersialik isumaqartoq tamanna ikorfartuutaa-sinnaasoq.

Oqaloqatigiinneq kommunip allatamik imaqarniliussavaa. Ataatsimiinnerup kingorna oqaloqatigiinnerup allanneqartumik imaqarniliaa utoqqalinersiallip piumasinnaavaa. Taamaalilluni assersuutigalugu ataatsimiinnermi innuttaasup oqaaserisimasaanik kom-muni paatsuugaqarsimappat utoqqalinersiallip kukkussutaasinnaasut iluarseqqusinnaa-

vai. Eqqaamajuk kukkussutaasinnaasut paatsuinerillu sapinngisamik piaarnerpaamik iluarsineqarnissaat, taamaallilluni aalajangiinissamut kommuni eqqortunik tunngaveqassamat.

Oqartussat eqqortumik naammaginatumillu tunngaveqartumik aalajangiinissaat aalajangiisuulluinnarpoq. Taamaattumik pingaaruteqarpoq suliami paasissutissat tamarmik eqqortuunissaat.

Utoqqalinersialik assersuutigalugu nammineq kisermaajunnginneranik oqartussat naliinerannik isumaqataangikkuni atsiussanngilaq.

Utoqqalinersialik aalajangiinerup allagaanissaanik piumasaqaateqarsinnaavoq.

Kommunip assersuutigalugu utoqqalinersialik kisermaajunnaarpat imaluunniit piffissami kisermaajusimangippat utoqqalinersiutit allanngortippagit imaluunniit unitsippagit tamanna aalajangiinerussaaq. Kommunimiit aalajangiineq allagaassaaq aamma utoqqalinersiallip inummik allamik inooqateqartutut isigineqarnera pillugu oqartussat aalajangiinerannut tunngavilersuummik imaqaassalluni.

Aalajangiinnermi pisut naapertorlugit suliami utoqqalinersiallip tunngavilersuutaanut isumertoqassaaq. Utoqqalinersiallip uparuaaneranut suliami pissutsinik attuumassuteqartunik tamanik kommuni misissuisimassaaq.

Utoqqalinersiallip kisermaajunerani imaluunniit inooqateqarnera pillugu aalajangiisoqartinnagu kommuni peqataasumut tusarniaassaaq, tak. immikkoortoq 12. Tamanna isumaqarpoq paasissutissat pissarsiarineqarsimasut pillugit oqaaseqaateqarnissamut utoqqalinersialik naammaginatumik piffissalernerqassasoq.

Aalajangiineq sumut naammagittaalliuuteqartoqarsinnaanerani suleriaaserlu pillugu ilitsersuummik imaqaassaaq, tak. immikkoortoq 12.

3.2.2. Ilaquttat aapparisarlu

Utoqqalinersialik allamik najugaqateqaruni, assersuutigalugu ilaquttamik, tamanna aappariinnermut assingusuunani, utoqqalinersialik kisermaatut pisinnaatitaaffeqassaaq.

Utoqqalinersialik katissimasoq imaluunniit nalunaarsugaasutut aappaqartoq najugaqati-giivinnermut pingaaruteqassanngilaq, tassa illugiilluni pilersuisussaataaneq sulit atuutissamat.

3.3. Utoqqalinersiat aamma isumaginninnermi ulloq unnuarlu paaqqinniffik

Utoqqalinersialik, aappalik, kisermaamut sanilliunneqarsinnaavoq, aapparisa isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut ataavartumik nuuppat. Pisuni taakunani utoqqalinersialik sulit aappaqaraluartoq utoqqalinersialik inooqatigiinnermi aningaasaqarnikkut iluaquteqarunnaarsimassaaq, tak. § 5, imm. 3.

Paaqqinniffinni najugaqarneq pillugu immikkoortoq 8-mi annertunerusumik takusaqarit.

4. Utoqqalinersiat aningaasartaat

4.1. Utoqqalinersiassat naatsorsorneri

Utoqqalinersiat tunngaviusumik aningaasartaat utoqqalinersiuteqartup ukiumut isertitai maanna atuuttut tamarmiusut tunngavigalugit utoqqalinersiat naatsorsorneqassapput, isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunani Avannarlerni isumaqatigiissut malillugu utoqqalinersiat ilanngunnagit.

Utoqqalinersianut tapeq utoqqalinersiallip aapparisaatalu ukiumut isertitai tamarmiusut tunuliaqutaralugit naatsorsorneqassapput siusinaartumik pensionisiat aamma utoqqalinersiat aamma isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunani Avannarlerni isumaqatigiissut malillugu utoqqalinersiat ilanngunnagit.

Utoqqalinersiat ukiut tamaasa januaarip aallaqqaataani nalimmassarneqartassapput. Utoqqalinersiat aallaqqaammut naatsorsornerinut tunngaviusuni pissutsini annertuumik allanngortoqartillugu utoqqalinersiat nalimmassarneqassapput. § 12 malillugu taamaaliortoqassaaq.

Tunngaviusumik aningaasat aamma utoqqalinersianut tapeq Naatsorsueqqissaartarfiup akinik naleqqersuutaa tamanut saqqummiunneqarsimasoq tunngavigalugu nalimmassarneqassapput. Aningaasartai isumaginninnermi inatsisini atuuttuni www.Naalakkersuisut.gl-imi nassaarineqassapput. Tamannali 2019-imut Aningaasanut Inatsit aamma 2020-mut Aningaasanut Inatsit kingusinnerusukkut akuerineqartuni allanngortinneqarpoq, procenti aaqqiissutissaq tunngavigalugu tunngaviusumik aningaasat aamma utoqqalinersianut tapeq nalimmassarneqassapput.

Tamakkiisumik utoqqalinersiaqarnissamut piumasaqaatit naammassineqarsimappata akigitit taaneqartut atorlugit utoqqalinersiat tunniunneqassapput. Taamaangippat piffissap najugaqarfiusimasup annertussusaa apeqqutaatillugu 40-rarterutaat tunniunneqassapput, tak. § 7.

4.2. Tunngaviusumik aningaasartai aamma utoqqalinersianut tapi

4.2.1. Tunngaviusumik aningaasartai, tak. § 9

Januaarip aallaqqaataa 2016 aallarnerfigalugu tunngaviusumik aningaasartai annerpaamik 59.900 koruuninik annertussuseqarput.

Tunngaviusumik aningaasartat utoqqalinersiaqartup ukiumut isertitai tamarmiusut maanna atuuttut tunngavigalugit ikilisinneqassapput, utoqqalinersiat aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat malillugu utoqqalinersiat ilanngunnagit. Tunngaviusumik aningaasartat annertussusaannut aaparisap isertitai apeqqutaapput.

2020-mut Aningaasanut Inatsit naapertorlugu tunngaviusumik aningaasanik annikilliertortitsineq aallartittarpoq kisermaat utoqqalinersiaanut tapit annikilliertortinneri naammassigaangata. 2016-imi januaarip aallaqqaataaniit tunngaviusumik aningaasartat ilanngaateqassapput, utoqqalinersiaqartup ukiumut isertitai maanna atuuttut, utoqqalinersiat aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat malillugu utoqqalinersiat ilanngunnagit, kr. 368.286-iuppata.

4.2.2. Utoqqalinersianut tapeq, tak. § 10

Utoqqalinersialik tunngaviusumik aningaasat saniatigut utoqqalinersianut tapinik pissarsisarpoq. Tapit annertussusaannut apeqqutaavoq utoqqalinersialik aappaqarner-soq imaluunniit kisermaajunersoq. Utoqqalinersianut tapit annertussusaannut apeqqu-taavoq utoqqalinersiaqartup aappaqarpallu ukiumut isertitai tamarmiusut, siusinaartumik pensionisiallit utoqqalinersiallillu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiallit ilanngun-nagit..

Januaarip aallaqqaataaniit 2016 utoqqalinersianut tapeq kisermaamut annerpaamik 74.300 kr.-inik aamma utoqqalinersialimmut aappaqartumut annerpaamik 41.300 kr.-inik annertussuseqarpoq.

Utoqqalinersiaqartup ukiumut isertitai tamarmiusut, siusinaartumik pensionisiallit utoqqalinersiallillu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiallit ilanngunnagit, kiser-maamut 156.000 kr.-inik aappariinnullu 183.000 kr.-inik qaangiippata utoqqalinersianut tapit ikilisinneqassapput.

4.2.3. Utoqqalinersianut tapeq, tak. § 5, imm. 2

Januaarip aallaqqaataaniit 2016 utoqqalinersiaqartunut utoqqalinersiaqarnissamut pisinnaatitaaffeqanngitsunik aappaqarlutik inooqateqartunut utoqqalinersianut tapeq annerpaamik 74.300 kr.-inik annertussuseqarpoq. Utoqqalinersianut tapeq katillugit ukiumut 300.000 kr.-it sinnerlugit isertitaqarnermi naleqqussarneqartarpoq, tak. § 5, imm. 2, siusinaartumik pensionisiallit utoqqalinersiallillu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiallit ilanngunnagit.

4.3. Maannakkut isertitat.

4.3.1. Maannakkut ukiumut isertitanik tamarmiusunik naatsorsuineq

Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsisimmi tunngaviusumik aningaasartat aamma utoqqalinersianut tapit naatsorsornerinut tunngavittut taaguut maannakkut ukiumut isertitat tamarmiusut atorneqarpoq.

Ukiumoortumik maannakkut isertitat tamarmiusut naatsorsorneqartarput isertitat A-t aamma isertitat B-t katinnerisut piffissaq qinnuteqarfiusussa qioqqullugu qaammatinut kingullernut aqqaneq marlunnut qaqugukkulluunniit atuuttut akileraartarnikkut nalinginnaasumik ilanngaait ilanngaatalugit.

Akileraartarnikkut nalinginnaasumik ilanngaat 2020-imut tassaavoq inummut ataatsimut 10.000 kr.-it.

Ukiumoortumik maannakkut isertitani tamarmiusuni isertitat akileraarutaasussaangitsut ilanngunneqarneq ajorput. Isertitat suut akileraarutaassannginnerinut akileraartarnikkut inatsit qaqugukkulluunniit atuuttoq tunngaviuvoq.

Taamaattorli Dansk Internationalt Skibsregister-imi imaluunniit Akileraartarnermut Aqu-tisoqarfiup ilanngaateqareerluni akissarsianik nalunaarsuiffiani nalunaarsorneqarsima-

suni umiarsuarmi suliffeqarnermi akissarsiatut isertitarineqartut ilanngunneqassapput. Taamatut isertitat ilanngaateqareerluni aningaasartai aamma aningaasanut tamarmiunut allanngortinnagit ilanngunneqassapput.

Inunnut, piffissami qinnuteqarfiusumi imaluunniit taanna sioqqullugu namminersorlutik suliffeqarfiuteqarsimasut imaluunniit ingerlatsisimasut qaammatinut kingullernut aqqaneq marlunnut namminersorluni suliffeqarfimmut immikkut naatsorsuusiornissaq pisariaqarsinnaavoq.

Utoqqalinersiaqartinneqarnermi aamma maannakkut isertitani annertuumik allanngortorqarnerata malitsigisaanik naatsorsueqqinnermi ukiumut maannakkut isertitassatut naatsorsuutigineqartut tunngavigalugit utoqqalinersiassat naatsorsorneqassapput, tak. erseqqinnerusumik tamanna pillugu imm. 4.5.

Maannakkut isertitat naatsorsornerini amerlanertigut uku pillugit paasisutissat pissarsiarineqassapput:

- Utoqqalinersiaqartup aapparisaatalu maannakkut isertitai, qaammatini kinguller-
ni aqqaneq marlunni isertitat A-t aamma isertitat B-t
- Utoqqalinersiaqartumut aapparisaanullu isertitassatut A-tut aamma B-tut ilimagi-
sat.

4.4. Isertitanik naleqqussaaneq

Tunngaviumik aningaasartai aamma utoqqalinersianut tapeq ukiumut maannakkut isertitat tamarmiusut aamma § 9 aamma § 10 naapertorlugu nutaamik naatsorsuineq tunuliaqutaralugu ukiut tamaasa naleqqussarneqassapput, tak. qulaani immikkoortoq 4.2

Isertitat A-t aamma B-t, siusinaartumik pensionisiallit utoqqalinersiallillu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiallit ilanngunnagit, tassaasinnaapput akissarsianit isertitat, tjenestemand-itut pensionisiat, sanalunnermi kalaaliaqqamilu tunisanit isertitat, erniatigut isertitat, suliffeqarfimmi pensionisiat, namminerisamit pensionisiat il.il.

Isertitanik naleqqussaannermi utoqqalinersiaqartup maannakkut ukiumut isertitai tamar-
miusut tunngavigineqassapput. Utoqqalinersialik assersuutigalugu 150.000 kr.-inik ukiu-
mut akissarsianik isertitaqarsimaguni, kisiannili utoqqalinersiat pillugit pineqartup qinnu-
teqarneranut atatillugu taakku atorunnaarpata, isertitaqarnermut pissutsit nutaat utoq-
qalinersiat naatsorsornerinut tunngavigineqassapput.

4.4.1. Utoqqalinersiaqartoq kisermaaqq pillugu assersuutit.

Assersuut

Utoqqalinersialik kisermaaqq maannakkut ukiumut isertitassaatur ilimagisai 0,00 kr.-iup-
put, siusinaartumik pensionisiat utoqqalinersiallu aamma Inunnut Isumaginninnikkut
isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoq-
qalinersiat ilanngunnagit. Utoqqalinersialik taamaallaat utoqqalinersianik pisartagaqas-
saaq.

Utoqqalinersiat imatut naatsorsorneqassapput:

Tunngaviumik aningaasartai, § 9, imm. 1		kr.	59.900
Isertitanut tunngavik naleqqussagaq § 9, imm. 2 (0 – 368.286)	kr.		
Ilanngaataq 40 %, § 9, imm. 3		kr.	- 0
<i>Tunngaviumik aningaasartai katillugit</i>		kr.	59.900
Utoqqalinersianut tapeq, § 10, imm. 1		kr.	74.300
Isertitanut tunngavik naleqqussagaq § 10, imm. 2 (0 – 156.000)	kr.		
Ilanngaataq 35 %, § 10, imm. 3		kr.	- 0,00
<i>Utoqqalinersianut tapeq katillugit</i>		kr.	74.300
Utoqqalinersiat katillugit		kr.	134.200

Assersuut
Utoqqalinersialik kisermaaqaq maannakkut ukiumut isertitassaataq ilimagisai 70.000,00 kr.-upput, siusinaartumik pensionisiat utoqqalinersiallu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiat ilanngunnagit.

Utoqqalinersiat imatut naatsorsorneqassapput:

Tunngaviumik aningaasartai, § 9, imm. 1		kr.	59.900
Isertitanut tunngavik naleqqussagaq § 9, imm. 2 (70.000 – 368.286)	kr.		
Ilanngaataq 40 %, § 9, imm. 3		kr.	- 0
<i>Tunngaviumik aningaasartai katillugit</i>		kr.	59.900
Utoqqalinersianut tapeq, § 10, imm. 1		kr.	74.300
Isertitanut tunngavik naleqqussagaq § 10, 2 (70.000 – 156.000)	kr.		
Ilanngaataq 35 %, § 10, imm. 3		kr.	0
<i>Utoqqalinersianut tapeq katillugit</i>		kr.	74.300
Utoqqalinersiat katillugit		kr.	134.200

Assersuut
Utoqqalinersialik kisermaaqaq maannakkut ukiumut isertitassaataq ilimagisai 240.000,00 kr.-upput, siusinaartumik pensionisiat utoqqalinersiallu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiat ilanngunnagit.

Utoqqalinersiat imatut naatsorsorneqassapput:

Tunngaviumik aningaasartai, § 9, imm. 1		kr.	59.900
Isertitanut tunngavik naleqqussagaq § 9, imm. 2 (240.000 – 368.286)	kr.		
Ilanngaataq 50 %, § 9, imm. 3		kr.	0
<i>Tunngaviumik aningaasartai katillugit</i>		kr.	59.900

Utoqqalinersianut tapeq, § 10, imm. 1		kr.	74.300
Isertitanut tunngavik naleqqussagaq § 10, imm. 2 (240.000 – 156.000)	kr. 84.000		
Ilanngaataq 35 %, § 10, imm. 3		kr.	29.400
<i>Utoqqalinersianut tapeq katillugit</i>		<i>kr.</i>	<i>44.900</i>
Utoqqalinersiat katillugit		kr.	104.800

Assersuut			
Utoqqalinersialik kisermaaqq maannakkut ukiumut isertitassaatuq ilimagisai 400.000,00 kr.-upput, siusinaartumik pensionisiat utoqqalinersiallu aamma Inunnut Isumaginninnik-kut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiat ilanngunnagit.			
Utoqqalinersiat imatut naatsorsorneqassapput:			
Tunngaviumik aningaasartai, § 9, imm. 1		kr.	59.900
Isertitanut tunngavik naleqqussagaq § 9, imm. 2 (400.000 – 368.286)	kr. 31.714		
Ilanngaataq 40 %, § 9, imm. 3		kr.	12.685,6
<i>Tunngaviumik aningaasartai katillugit</i>		<i>kr.</i>	<i>47.214,6</i>
Utoqqalinersianut tapeq, § 10, imm. 1		kr.	74.300
Isertitanut tunngavik naleqqussagaq § 10, imm. 2 (400.000 – 156.000)	kr. 244.000		
Ilanngaataq 35 %, § 10, imm. 3		kr.	85.400
<i>Utoqqalinersianut tapeq katillugit</i>		<i>kr.</i>	<i>0</i>
Utoqqalinersiat katillugit		kr.	47.214,4

Utoqqalinersialik inatsimmi kapitali 6 malillugu sulii tapeqarnissamut pisinnaatitaaffeqarsinnaavoq, tak. tamanna pillugu immikkoortoq 5.7.

4.4.2. Utoqqalinersialik aappaqartoq pillugu assersuutit

Utoqqalinersialinnut aappaqartunut utoqqalinersianik naatsorsuinerminni aapparit arlaata kiap isertitaqarnera maluginiassallugu pingaarpoq. Utoqqalinersialik isertitaqanngippat tunngaviumik aningaasartai appartinneqassanngillat, tassa aapparisaq isertitai tunngaviumik aningaasartaanut apeqqutaanngimmata.

Aammattaaq § 5, imm. 2-mi immikkut maleruagassap arajutsinaveersaarnissaa pingaarpoq. § 5, imm. 2-mi utoqqalinersianut inummik utoqqalinersianut aamma utoqqalinersianut tapit naleqqussarnissaannut pisinnaatitaaffeqanngitsumik inooqateqartumut utoqqalinersianut tapeq naleqqussarneqarmat. Utoqqalinersialik kisermaatut utoqqalinersianut tapinik pisartagaqarpoq. Immikkut maleruagassap aamma kinguneraa tassani utoqqalinersianut tapeq § 5, imm. 2 naapertorlugu naleqqussarneqassamat – (§ 10, imm. 2 aamma 3-mi nalinginnaasumik maleruagassamut taarsiullugu.)

Assersuut

Utoqqalinersialik aappaqartoq marluullutillu utoqqalinersianut pisinnaatitaaffeqarlutik. Aappariit maannakkut ukiumut isertitassaatur ilimagisai 0,00 kr.-upput, siusinaartumik pensionisiat utoqqalinersiallu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiat ilanngunnagit. Utoqqalinersiallit taamaallaat utoqqalinersianik pisartagaqarput.

Utoqqalinersiat imatut naatsorsorneqassapput:

	<i>utoqqalinersialik 1</i>	<i>utoqqalinersialik 2</i>
Tunnngaviumik aningaasartai, § 9, imm. 1	kr. 59.900	kr. 59.900
Ilanngaasartai 40 %, § 9, imm. 3 (0 - 368.286)	kr. -	kr. -
<i>Tunnngaviumik aningaasartai katillugit</i>	<i>kr. 59.900</i>	<i>kr. 59.900</i>
Utoqqalinersianut tapeq, § 10, imm. 1	kr. 41.300	kr. 41.300
Ilanngaasartai 22 %, § 10, imm. 3 (0 - 183.000)	kr. -	kr. -
<i>Utoqqalinersianut tapeq katillugit</i>	<i>kr. 41.300</i>	<i>kr. 41.300</i>
Utoqqalinersiat katillugit	kr. 101.200	kr. 101.200

Assersuut

Utoqqalinersialik aappaqartoq marluullutillu utoqqalinersianut pisinnaatitaaffeqarlutik. Aappariit maannakkut ukiumut isertitassaatur ilimagisai 200.000,00 kr.-upput, siusinaartumik pensionisiat utoqqalinersiallu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiat ilanngunnagit. Utoqqalinersialik 1 isertitaqarpoq

Utoqqalinersiat imatut naatsorsorneqassapput:

	<i>utoqqalinersialik 1</i>	<i>utoqqalinersialik 2</i>
Tunnngaviumik aningaasartai, § 9, imm. 1	kr. 59.900	kr. 59.900
Ilanngaasartai 40 %, § 9, imm. 3 (200.000 - 368.286)	kr. -	kr. -
<i>Tunnngaviumik aningaasartai katillugit</i>	<i>kr. 59.900</i>	<i>kr. 59.900</i>
Utoqqalinersianut tapeq, § 10, imm. 1	kr. 41.300	kr. 41.300
Ilanngaasartai 22 %, § 10, imm. 3 (200.000 - 183.000)	kr. - 3.740	kr. - 3.740
<i>Utoqqalinersianut tapeq katillugit</i>	<i>kr. 37.560</i>	<i>kr. 37.560</i>
Utoqqalinersiat katillugit	kr. 97.460	kr. 97.460

Assersuut

Utoqqalinersialik aappaqartoq marluullutillu utoqqalinersianut pisinnaatitaaffeqarlutik. Aappariit maannakkut ukiumut isertitassaatur ilimagisai 600.000,00 kr.-iupput, siusinaartumik pensionisiat utoqqalinersiallu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiat ilanngunnagit. Utoqqalinersialik 1 100.000 kr.-inik aamma utoqqalinersialik 2 500.000 kr.-inik isertitaqarput

Utoqqalinersiat imatut naatsorsorneqassapput:

	<i>utoqqalinersialik 1</i>	<i>utoqqalinersialik 2</i>
Tunngaviusumik aningaasartai, § 9, imm. 1	kr. 59.900	kr. 59.900
Ilanngaas 40 %, § 9, imm. 3 (100.000 - 368.286)	kr. -	
Ilanngaas 40 %, § 9, imm. 3 (500.000 - 368.286)		kr. -52.685,6
<i>Tunngaviusumik aningaasartai katillugit</i>	<i>kr. 59.900</i>	<i>kr. 7.214,4</i>
Utoqqalinersianut tapeq, § 10, imm. 1	kr. 41.300	kr. 41.300
Ilanngaas 22 %, § 10, imm. 3 (400.000-183.000)	kr. -47.740	kr. -47.740
<i>Utoqqalinersianut tapeq katillugit</i>	<i>kr. 0-</i>	<i>kr. 0-</i>
Utoqqalinersiat katillugit	kr. 59.900	kr. 7.214,4

Assersuut
 Utoqqalinersialik aappaqartoq aapparisaas utoqqalinersianut pisinnaatitaaffeqanngitsoq. Aappariit maannakkut ukiumut isertitassaatut ilimagisai 250.000,00 kr.-iupput, siusinaartumik pensionisiat utoqqalinersiallu aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaa-neq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiat ilan-gunnagit. Utoqqalinersialik 25.000 kr.-inik aapparisaalu 225.000 kr.-inik isertitaqarput.

§ 5, imm. 2-mi immikkut maleruagassami pineqarpoq utoqqalinersialimmut inummik utoqqalinersianut pisinnaatitaaffeqanngitsumik inooqateqartumut utoqqalinersianut tapit. Pisumi tassani utoqqalinersialik kisermaatut utoqqalinersianut tapisiaqarpoq. Utoqqalinersianut tapeq immikkut tunngaveqartumik naleqqussarneqarput.

Utoqqalinersiat imatut naatsorsorneqassapput:

Tunngaviusumik aningaasartai, § 9, imm. 1	kr.	59.900
Ilanngaas 40 %, § 9, imm. 3 (25.000 - 368.286)	kr.	-
<i>Tunngaviusumik aningaasartai katillugit</i>	<i>kr.</i>	<i>59.900</i>
Utoqqalinersianut tapeq, § 5, imm. 2 tak. § 10, imm. 1	kr.	74.300
Ilanngaas 51 %, § 5, imm. 2 (250.000 – 183.000)	kr.	34.170
<i>Utoqqalinersianut tapeq katillugit</i>	<i>kr.</i>	<i>40.130</i>
Utoqqalinersiat katillugit	kr.	100.030

4.5. Maannakkut isertitatut ilimagisat (pisartagaqarneq annertuumillu allangornerit)

Utoqqalinersiateqalernerimi aamma maannakkut isertitani annertuumik allangortoqarnerani utoqqalinersiat maannakkut isertitassatut ilimagisat tamarmiusut tunngavigalugit naatsorsorneqassapput, tak. § 12. Procenti aaqiissutissaq aamma maannakkorpiaq aningaasarsiat pillugit Inatsisartut inatsisaata nr. 3, 24. maj 2019-imeersumi (§ 6-mut oqaatsistigut imarisaatigullu erseqqissaat) § 6-imi naatsorsuiner-mut tunngaviusumi annertuumik allangornerit minnerpaamik 5 %-erigaa nassuiarneqarpoq.

Assersuut: Utoqqalinersiallip januaarimi utoqqalinersiutai naatsorsorneqarput. Utoqqalinersiutilik utoqqalinersiami saniatigut ullup ilaannaanut suliffeqarpoq. Utoqqalinersiai eqqaassanngikkaanni suliffiata isertitaqartippaa immaqalu Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu 100.000 kr.-inik utoqqalinersiuteqarluni. Taamaalilluni utoqqalinersiutininik naatsorsuinermit tunngavigineqartussat taassaapput 100.000 kr.-it. Marsimi utoqqalinersiutilik suliffimmini sivikinnermik sulisalissaaq, maanakkullu isertitai assersuutigalugu 98.000 kr.-inut appassapput. Tamanna 2 %-imik allanngoriarnertut isumaqarpoq annertuumillu allannguutitut isigineqarsinnaanani. Apriliimi isertitai 95.000 kr.-inut appariaqqissapput naatsorsuinermit tunngavigineqartup 100.000 kr.-it 5 %-ianik allanngoriaataatut. Maanna utoqqalinersiallip utoqqalinersiutai naatsorsuiffiqeqqinneqassapput. Kommuni assersuutigalugu uani innuttaasup 95.000 kr.-it missaanik isertitaqaannassasoq nalilersinnaavaa taamaalillunilu naatsorsuinermit tunngavissaq nutaaq 95.000 kr.-inut aalajangersarneqarsinnaalluni. Taamaalilluni isertitat 95.000 kr.-it aallaavigalugit utoqqalinersiutit naatsorsuiffiqeqqissapput.

Assersuut: Utoqqalinersiallip januaarimi utoqqalinersiutai naatsorsorneqarput. Innuttaasooq utoqqalinersiam saniatigut suliffeqarpoq. Utoqqalinersiai eqqaassanngikkaanni suliffiata isertitaqartippaa immaqalu Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu 100.000 kr.-inik utoqqalinersiuteqarluni. Taamaalilluni utoqqalinersiutininik naatsorsuinermit tunngavigineqartussat taassaapput 100.000 kr.-it. Marsip naanerani utoqqalinersiutilip suliffini annaavaa. Taamaalilluni utoqqalinersiutilik apriliip qaammataaniit isertitaaruppoq taamaattumillu annertuumik isertitakillinnermik misigisaqassalluni. Utoqqalinersiutilip utoqqalinersiutai naatsorsuiffiqeqqissapput. Uani pisumi kommune innuttaasooq peqatigalugu naliliisinnaavoq innuttaasooq qaammatini pingasuni tulliuutuni isertitaqassanngitsoq taamaalillunilu naatsorsuinermit tunngavissaq 0 kr.-imut aalajangersarsinnaallugu. Utoqqalinersiat taamaalillutik maannakkut isertitat 0 kr.-it aallaavigalugit naatsorsuiffiqeqqissapput. Utoqqalinersialik isertitaqaaqqilissagaluarpat utoqqalinersiat aamma naatsorsuiffiqeqqissapput. Aalajangersakkap utoqqalinersiat naatsorsorneri pissutsit atuuttut tunngavigalugit pinissaat qulakkiissavaa. Inuuniarnikkut ajornartumik inissisimasooqartillugu, assersuutigalugu isertitat annertuumik appariarnerini utoqqalinersiat maannakkut aningaasarsiornikkut inissisimaneq tunngavigalugu naatsorsorneqarnissaat pingaarpoq. Sulinermiit utoqqalinersiaqarnermit ikaarsaarnermi taamaaqataanik maannakkut aningaasaqarnikkut inissisimaneq tunngavigalugu utoqqalinersiat naatsorsorneqassapput.

Utoqqalinersiuteqalernermit aamma utoqqalinersiaasut pisartagarilernerinut annertuumik allanngortoqarnerani utoqqalinersiat maannakkut isertitassatut allanngorsimasut taamaalillunilu siumut sammisumik ineriartornissaattut ilimagisat tunngavigineqassapput.

Naatsorsueqqinneq pissaaq, maannakkut isertitassatut ilimagisat naatsorsornerinut tunngavimusimasut atorunnaarpata imaluunniit annertuumik allanngorsimappata, taamaalilluni aningaasaqarnikkut pissutsit annertuumik allanngorsimallutik, assersuutigalugu:

- 1) isertitat allanngorneri utoqqalinersiat aamma Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naapertorlugu utoqqalinersiallit ilanngunnagit
- 2) aapparisaq toquppat imaluunniit paaqqinniffimmut nuuppat
- 3) aappariinneq imaluunniit nalunaarsugaasumik aappariinneq aallartinneqarpat/unitsinneqarpat, imaluunniit
- 4) aappariinnermut assingusumik aappariinneq pilersinneqarpat/atorunnaarpat.

Naatsorsueqqinnermut atugassamik utoqqalinersiat naatsorsoqqinnerinut tunngaviusus-sanik inuttut aningaasaqarnikkullu pissutsini allanngornernut uppernarsaatit pigineqasapput.

Utoqqalinersiaqarnermut inatsimmi § 20 malillugu utoqqalinersianut pisinnaatitaaffimmut pingaaruteqartunik, utoqqalinersiarineqartut naatsorsoqqinneqarnissaannik kinguneqartussat allanngornerit pillugit kommunimut nalunaaruteqarnissamut pisussaaffeqarpoq.

Utoqqalinersialik paasissutissanik taamatut ittunik kommunimut tunniussisimangippat taamaattumillu annertuallaartunik utoqqalinersianik tunineqarsimalluni aningaasat annertunaarlugit tunniunneqarsimasut utertillugit akilernerneqarnissaat piumasarineqarsinnaavoq. Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsit naapertorlugu pisuni taamatut ittuni utoqqalinersiani ilanngaassisoqarsinnaavoq.

5. Tapit

5.1. 5.1. Meeqqanut tapit

Utoqqalinersialinnut, nammineq meeqqaminut, qitornavissartaat ilanngullugit, 18-it inorlugit ukiulinnut pilersuisussaasunut meeqqanut tapeqartitsisoqassaaq. Apparit marluullutik utoqqalinersiaqartut pineqarpat tamarmik immikkut meeqqamut ataatsimut pilersugassaminut meeqqamut tapisiaqarnissamut tamarmik pisinnaatitaaffeqarpat.

Meeqqanut tapi ikiuisussaannermut atorneqassatillugu, tapi utoqqalinersiaqartumut tunniunneqassanngilaq, kisianni tassunga pisinnaatitaaffeqartumut tunniunneqassalluni.

Utoqqalinersiaqartunut Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartunuinnaq meeqqanut tapisiaqartitsisoqarsinnaavoq, tak. § 14, imm. 8.

Meeqqanut tapeq atorunnaassaaq

1. meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq pillugu inatsisartut peqqussutaat malillugu meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimappat, imaluunniit
2. meeraq allatigut pisortanit tamakkiisumik pilersorneqarpat, imaluunniit
3. meeraq ilinniagaqarnerisuteqarpat imaluunniit suliffimmik misiliinermini tapisiaqarpat, imaluunniit
4. meeraq nammineq aapparisaminut imaluunniit nammineq meeqqaminut pilersuisussaataappaat.

Meeqqanut tapip atorunnaarnera utoqqalinersiaqartup pilersuisussaataanerani attuisanngilaq, taanna suli atuummat.

Meeqqanut tapeq qaammatikkaartumik tunniunneqartassaaq, aningaasanut inatsimmi ukiumoortumik aalajangerneqartumik nalinginnaasumik akiliutitut atuuttut annertus-

suseqartoq. 2015-imi nalinginnaasumik qaammammut akiliutaasoq 1.000 kr.-inik anner-tussuseqarpoq.

Meeqqamut toqqaannartumik meeqqamut tapinik tunniussisoqassanngilaq.

5.2. Aningaasaqarnermut tapi

Utoqqalinersiaqartoq aningaasaqarnikkut immikkut ajornartorsiuteqarpat aamma ani-ngaasaqarnikkut annertuumik ajornartorsiulersinnaanera ilimanaateqarpat utoqqaliner-siaqartumut aningaasaqarnermut tapeq kommunalbestyrelsimit tunniunneqarsinnaavoq, tak. § 17, imm. 1-3.

Utoqqalinersiaqartup aningaasaqarnikkut immikkut ajornartorsiuteqalersutut qanoq ili-nerani isigineqarsinnaanersoq imaluunniit aningaasaqarnikkut annertuumik ajornartor-siulersinnaanera ilimanaateqalernersoq sumiiffimmi pissutsit aallaavigalugit kommu-nalbestyrelsi aalajangiissaaq.

Kommunalbestyrelsi aningaasaqarnikkut tapeq pillugu aalajangiinermi utoqqaliner-siaqartut ataasiakkaat aningaasaqarnikkut inissisimanerannik aalajangersimasumik inummullu tunngasutigut naliliissaaq.

Utoqqalinersiaqartup nammineq aniguisinnaannginnera allatigullu aningaasaqarnikkut periarfissaqannginnera aatsaat erseqqilluinnartillugu aalajangersakkap atorneqartarnis-saa tunngavigineqarpoq. Aningaasaqarnikkut tapeqarnissamut piumasaqaatit naam-massineqarsimanerani aalajangersimasumik piffissakkaartumillu naliliisoqarnani ani-ngaasaqarnikkut tapit ingerlaavartumik ikiorsiissutaanissaannut aalajangersakkap tun-gavissatut atorneqarnissaa taamaalilluni siunertaanngilaq.

Naliliinermi pissutsit utoqqalinersiaqartut aapparisaataluunniit aningaasaqarnikkut atu-gai, ineqarnermut akiliummut, innaallagissamut, imermut, kiassarnermut il.il. ulluinnarni aningaasartuutit ilaatinneqarsinnaapput. Isertitat aningaasartuutillu assersuunneqas-sapput, taakkulu tunuliaqutaralugit utoqqalinersiaqartoq immikkut ajornartorsiuteqarner-soq naliliisoqarluni.

Aningaasaqarnikkut tapit utoqqalinersialinnut Kalaallit Nunaata avataani najugaqartunut tunniunneqarsinnaanngillat, tak. § 17, imm. 5.

”Aningaasaqarnikkut immikkut ajornartorsiuteqarnermi” siunnerfigineqarput utoqqaliner-siallit, aalajangersimasumik aningaasartuutit akilereernerisigut, qaammammut imminnut annikitsuaqqanik aningaasassaqaartut, aamma aningaasaqarnikkut tapeqarnissamut ilanngunneqarsinnaasunik aalajangersimasunik aningaasartuutimini utoqqalinersiallip annikillisaasinnaanera pillugu piviusorsiortumik piumasaqaateqarfiusinnaanngitsuni.

Utoqqalinersiaqartup annertuumik aningaasaqarnikkut ajornartorsiulinnginnissaanut aningaasaqarnikkut ikiuisoqarnissaanik pisariaqartitsisoqarnerani pissutsini aalajanger-sagaq aamma atorneqassaaq. Aalajangersagaq taamaattumik ineqarnermut akilium-mut, innaallagissamut, imermut aamma kiassarnermut akiligassat il.il. ulluinnarni ani-ngaasartuutinut atorneqarsinnaassaaq.

Inissiamut aningaasartuutit matussusernissaannut aningaasaqarnikkut tapinik aamma tunniussisoqarsinnaavoq.

Aningaasaqarnikkut tapini siunertaq tassaavoq immikkut aningaasaqarnikkut ajornartoorneri ikiorsiinissaq imaluunniit ilungersunartumik aningaasaqarnikkut ajornartoornerit illuatungilernissaat. Inissiamut aningaasartuutit matussutissaannut aningaasaqarnikkut tapit piffissamut killilingaangitsumik akiliutaasinnaangillat.

Utoqqalinersiaqartup inissiamut aningaasartuutai utoqqalinersiallit akilersinnaasaanit anertunerusutut isigineqarpata utoqqalinersiaqartup inissiakkut pilersorneqarnerata allanngortinneqarnissaa anguniarneqartariaqarpoq.

Aningaasaqarnikkut ajornartoornermut attuumassuteqanngitsunut aningaasartuutitut aalajangersagaq atorneqassanngilaq. Inuulluarniutaanerusunik matussusiinissamut aningaasaqarnikkut ikiuilluni aningaasaliinernut aalajangersagaq taamaattumik atorneqassanngilaq, soorlu illup iluarsaanneranut, biilinit imaluunniit angallammut il.il.

Aalajangersakkap oqaasertalerneratigut angalanermi aningaasartuutit matussutissaannut aningaasaqarnikkut tapeqartitsisoqarsinnaanngilaq. Assersuutigalugu utoqqalinersiaqartup ilaqutaa inuissiorpat, ilinniarnertuunngornerup nalliuttorsiuutigineranut assigisaanulluunniit tapiisoqarsinnaanngilaq.

Angalanernut aningaasaqarnikkut tapiisoqarsinnaannginneranut aallaaviatigut ilaangitsutuaq tassaavoq inatsimmi § 17, imm. 6. Qaniginerpaanik ilisisoqartillugu angalanermi aningaasartuutit pillugit erseqqinnerusumik paasissutissat pillugit ataaniittumi immikkoortoq 5.6 takujuk.

5.2.1. Aningaasaqarnermut tapit utertillugit akilerneqarneri

Illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasaqarneq imaluunniit utoqqalinersialik piffissamut tassunga aamma aningaasaqarnermut tapit siunertaata assinganik matussusiisunik akiliutinik tigusaqarnera pissutigalugu *imaluunniit* tapit tunniunneqarsimappata aningaasaqarnermut tapit utertillugit akilerneqarnissaat piumasarineqarsinnaavoq.

Utertillugit akilerneqarnissaat pillugu piumasaqaammut tunngavigineqarpoq aningaasaqarnermut tapinik aningaasaliinermut atatillugu utertitsilluni akiliinissamut pisussaaffimmik utoqqalinersiallip paasitinneqarsimanissaa.

Illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasaqarneq assersuutigalugu tassaasinnaavoq qaammatip aallartinnerani utoqqalinersiallip aningaasaatini tamaasa atorsimappagit, taamaalilluni qaammat ilivitsoq utoqqalinersialik nammineq pilersorsinnaanani, imaluunniit utoqqalinersiallip aningaasartuutini naammaginartumik akilersinnaanagit.

Aningaasartuummut ataatsimut matussusiisunut aningaasaqarnermut tapeqartitsinermut assersuut tassaasinnaavoq pigisap ajoqusersimasup iluarsaanneranut aningaasaqarnikkut tapiinissamut aningaasaliisoqarsimasoq utoqqalinersiaqartullu kingusinnerusukut ajoqusernermut matussusiisumik aningaasanik taarsiiffigineqarpat.

Utertillugit akilerneqartussanik aningaasaqarnikkut tapinik tunniussisoqartillugu pingaarpoq utertitsilluni akiliinissamut pisussaaffeqarnermik utoqqalinersiaqartup siumoortumik ilisimatinneqarnissaa. Taamaangippat aningaasat utertillugit akilerneqarnissaat piumasarineqarsinnaangillat. Utertillugit akiliinissamut pisussaaffeqarnermik utoqqalinersiallip ilisimatinneqarsimaneranik kommuni uppersaasussaavoq.

5.3. Saniatigut tapi

Kommunalbestyrelsi kiisalu Naalakkersuisut aalajangersinnaapput utoqqalinersialinnut saniatigut tapeqartitsisoqarsinnaasoq. Tassunga atatillugu sumiiffinni inuuniarnermi pisutsit eqqarsaatigalugit saniatigut tapinik aalajangiisoqassaaq.

Aningaasat atorsinnaasat tassaapput aningaasat akileraarutit akilereernerisigut aamma aningaasartuutit makku ilanngaatigereernerisigut utoqqalinersialimmu sinneruttut:

- 1) Nammineq inissiamut imaluunniit inimi attartukkami ineqarnermut tapiissutit ilanngaatigereerlugit ineqarnermut akiliutinut ingerlaavartumik aningaasartuutit.
- 2) Imermut, innaallagissamut, kiassarnermut, sillimmasiinermit, eqqakkanut, uuliamut il.il. aningaasartuutit.

Aningaasat atorsinnaasat kommunalbestyrelsip Naalakkersuisullu aalajangersagaannit saniatigut tapinit annikinneruppata assigiinngissutaasut annertoqataannik saniatigut tapinik tunniussisoqarsinnaavoq.

Saniatigut tapit utoqqalinersialinnut Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartunut taamaallaat tunniunneqarsinnaapput.

Utoqqalinersiat ukiumoortumik naleqqussarnerinut atatillugu tamatumunnga tungaviusut allanngorsimappata saniatigut tapit aamma naleqqussarneqassapput.

5.4. Innarluuteqarnermut tapi

Inuit annertuumik tarnikkut timikkulluunniit innarluutillit utoqqalinersianut pisinnaatitaaffeqaleraangamik annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat malillugu ikiorserneqarnissamut pisinnaatitaaffitsik (tapeqarnertik) annaaneq ajorpaat.

§ 16, imm. 1, nr. 1 annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat qaqugukkulluunniit atuuttoq malillugu aamma annertuumik innarluutillit pisinnaatitaaffiit assigalugit utoqqalinersialinnut tapeqartitsinissamut kommunalbestyrelsi pisinnaatitaallunilu pisussaaffeqarpoq.

Utoqqalinersiallit kingusinnerusukku annertuumik tarnikkut timikkulluunniit innarluuteqalersut annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat qaqugukkulluunniit atuuttoq malillugu tapeqarnissamut pisinnaatitaaffeqarput.

Malugineqassaaq innarluuteqarnermut tapeq utoqqalinersialinnut Kalaallit Nunaata avataani najugaqartunut tunniunneqarsinnaangimmat. § 16, imm. 2 malillugu taamaappoq.

5.5. Peqqiilliuuteqarnermut tapi

§ 16, imm. 1, nr. 2 kommunalbestyrelsip peqqiilliuuteqarnermut tapeqartitsinissaanut tunngavissiivoq.

Utoqqalinersiallit peqqissutsikkut pisariaqartitsinertik pissutigalugu aningaasartuutit anertuut matussuserneqarnissaannut peqqiilliuuteqarnermut tapisiaqartinneqarsinnaapput. Aalajangersagaq assersuutigalugu nalinginnaasumik atuinermi iluaqtissanik pissarsinermik aningaasartuutitut matussutissatut atorneqarsinnaanngilaq.

Peqqiilliuuteqarnermut tapeqartitsinissamut tunngavigineqassaaq pisariaqartitsineq pillugu isumaginnittoqarfimmiit peqqinnissaqarfimmiillu pisariaqartumik uppernaarsaateqarnissaq.

Utoqqalinersiaqartup peqqissutsikkut pisariaqartitsineranut nalinginnaasumik uppernaarsaat pigineqartariaqarpoq.

Isarussanik pissarsinermut aningaasartuutit matussusernissaannut peqqiilliuuteqarnermut tapeq tunniunneqarsinnaanngilaq utoqqalinersialik isarussanut tapiissutit pillugit peqqinnissaqarfiup maleruagassai malillugit tapiiffigineqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarpat.

Inuttut atugassanik, angerlarsimaffimmut imaluunniit inissiap aaqjissuunneranut peqqinnissakkut nalinginnaasumik pisariaqartitarinngisaanik qaangiisunut aningaasartuutitut inissiap iluarsaanneranut imaluunniit inuttut iluaqtissanik pisinermut taamaallaat peqqiilliuuteqarnermut tapeqartitsisoqarsinnaavoq. Biiliniq pisinermut peqqiilliuuteqarnermut tapeqartitsisoqarsinnaanngilaq. Nakorsamik katsorsarneqarnermut allatigullu katsorsarneqarnermut aningaasartuutitut peqqiilliuuteqarnermut tapeqartitsisoqarsinnaanngilaq. Nakorsamit katsorsarneqarneq Kalaallit Nunaanni peqqinnissaqarfik aqputigalugu isumagineqassaaq tassungalu aningaasartuutit tamanna pillugu qaqugukkulluunniit maleruagassat atuuttut naapertorlugit akilerneqassallutik.

Akupunktur-imut, ajuutilinnik katsorsartinnermut imaluunniit angerlarsimaffiup avataani imaluunniit nunani allani, assersuutigalugu utoqqalinersialinnut psoriasisseqartunut Døde Hav-ip eqqaani najugaqarnermut peqqiilliuuteqarnermut tapeqartitsisoqarsinnaanngilaq.

5.6. Ilisinermit angalanermi aningaasartuutit

§ 17, imm. 6 illoqarfiup najugaqarfigisap avataani Kalaallit Nunaanni qanigisanik ilisioqarnerani peqataanissamut angalanermi aningaasartuutit matussutissaannut tapiiffigineqarnissamut utoqqalinersialinnut pisinnaatitaaffiliivoq.

Inatsisartuni 2015-imi upernaakkut ataatsimiinnermi immikkoortoq 20 tunuliaqutaralugu aalajangersagaq ikkunneqarpoq. Utoqqalinersiallip qanigisaa toquppat aamma utoqqalinersiallit illoqarfiani najugaqarfiginngisaanik illoqarfimmi allami ilisaassappat aalajangersagaq atorneqassaaq.

Inatsisip taamatut oqaasertalersorneratigut aalajangersagaq napparsimanermi assigisaannillu atorneqassanngilaq. Qanigisap toqunerani aamma angalanermi aningaasartuutit matussutissaannut aningaasaqarnermut tapinik qinnuteqartoqarnerani aala-

jangersagaq atorreqassaaq. Inatsisip oqaasertai aallaavigalugit angalanerup nalaani hotelimiinnermut aningaasartuutit matussusernissaannut periarfissaqanngilaq.

Tassunga atatillugu qanigisatut paasineqarput utoqqalinersiallip angajoqqaavi, meerai, qatanngutai aapparisaalu imaluunniit tassunga naligiisinneqarsinnaasoq peqatigisaq. Aapparisaq taassumaluunniit naligisaata inooqatigisap ilaqutaanut aalajangersagaq atorreqassanngilaq.

Inatsisip oqaasertalernera tunuliaqutaralugu utoqqalinersialik ukiumut ataasiarluni angalasinnaatitaavoq, § 17, imm. 1-imi aningaasaqarnikkut piumasaqaatit innuttaasup naammassimappagit. Immikkut aningaasaqarnikkut ajornartorsiuteqarneq imaluunniit anner-tuumik aningaasaqarnikkut ajornartorsiuteqarneq pillugu piumasaqaatit utoqqalinersiallip naammassippagit angalanermi aningaasartuutit matussusernissaannut utoqqalinersialik pisinnaatitaaffeqarpoq. Aningaasaqarnikkut piumasaqaatinik naammassinngitsunut utoqqalinersialinnut aalajangersagaq atorreqanngilaq.

Ilisiartorluni angalanerup aningaasaqarnikkut tapeqarnissamut utoqqalinersialik pisinnaatitaaffeqarnerisooq kommunimit najugaqarfiusumit aalajangiiffigineqassaaq. Utoqqalinersiallip aningaasaqarnikkut atugai aallaavigalugit inatsimmi § 17, imm. 1-imi piumasaqaatinik utoqqalinersialik naammassinernik kommuni naliliissaaq.

Angalanerup qanoq ittuunissaanik kommunalbestyrelsi aalajangiissaaq. Angalanerup qanoq ittuunissaanik toqqaaneq aalajangersimasumik naliliinermik tunngaveqassaaq. Assersuutigalugu utoqqalinersiallip angalasinnaanera, ukiup qanoq ilinera, angalanermi periarfissat pingaartinneqassapput. Sapinngisamik angalariaaseq akikinnerpaaq ator-niarneqartassaaq.

Qanigisanik ilisinerup atatillugu angalanermi aningaasartuutit matussusernissaannut tapinik innuit Kalaallit Nunaanni kommunit agguarnerisa avataanni najugaqartunit qin-nuteqarneq Naalakkersuisunut tunniunneqassaaq, tak. § 19, imm. 2.

5.7. Pisinnaatitaaffiit allat

Utoqqalinersiaqarnissamut ukiorititaasut naammassineqarpata inuit utoqqalinersiaqar-tussatut isigineqassapput.

Utoqqalinersialik suli utoqqalinersiaqartuussaaq utoqqalinersiaqartup ukiumut isertitai tamarmiusut tunngaviusumik aningaasanik aamma utoqqalinersianut tapinik pisartaga-qarnissamut killiliussat qaangernerisa malitsigisaanik pineqartoq utoqqalinersianut pisinnaatitaaffeqanngikkaluarpuunniit.

Meeqqanut tapit, innarluuteqarnermut peqqiilliuuteqarnermullu tapit kiisalu aningaasa-qarnermut tapit aamma saniatigut tapit (taamaallaat) utoqqalinersiaqartup ukiumut maannakkut isertitai tamarmiusut tunngavigalugit tunniunneqarneq ajorput.

Taamaattumik meeqqanut tapit, innarluuteqarnermut peqqiilliuuteqarnermullu tapit kiisa-lu aningaasaqarnermut tapit aamma saniatigut tapit pillugit utoqqalinersiaqartoq kina-luunniit qinnuteqarsinnaavoq. Tapit pineqartut pillugit piumasaqaatinik utoqqalinersiallip naammassisaqarneranik naliliinermik tamanna tunngaveqassaaq.

6. Angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq

6.1. Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsit malillugu angerlarsimaffimmi ikiorteqar- neq

§ 18 naapertorlugu utoqqalinersialik kommune innersuussitillugu akeqanngitsumik angerlarsimaffimmi ikiorteqarsinnaatitaavoq. Utoqqaq nalinginnaasumik pisinnaajunnaarluni nammineq angerlarsimaffimmini najugaqarnissamut pisariaqartunik attassisinnaajunnaarsimappat kommune utoqqalinersialimmut akeqanngitsumik angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsinissamut pisussaaffeqarpoq.

Angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq aamma namminerisamik angerlarsimaffimmiiginnarnissaq qanoq annertutigisumik pisariaqartinneqarneranik kommune naliliissaaq.

Nammineq angerlarsimaffimmiiginnarnissamut angerlarsimaffimmi ikiorteqarnissamut utoqqalinersialik pisariaqartitsinersoq pillugu naliliineq utoqqalinersiallip timikkut tarnikkullu pisinnaasai, utoqqalinersiaqartup inuunermi inissisimanagera kiisalu ulluinnarni isumagisassanik nammineq isumaginissinnaanera tunngavigineqassapput. Aammattaaq inoqutigiinni inunnik allanik peqqissunik peqarnerisooq pingaartinneqassaaq.

Angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq tassaasinnaavoq ulluinnarni suliassatigut ikiuineq, aamma inuup eqqiluisaarneranik atisalersorneranillu ikiuineq. Angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq utoqqalinersialinnut kisermaanut ikiuineruvoq.

Angerlarsimaffimmi ikorti nalinginnaasumik ulluinnarni suliassanut ikiuutissaaq, kisiannili annertuunik errorsinernut imaluunniit pingaarnertut eqqiaanermut atatillugu ikiuinissamut pisussaaffeqarnani. Taakkununga ikiuisoqarnissaanik pisariaqartitsisoqassappat tamanna angerlarsimaffimmi ikiortip aqutsisui siumoortumik isumaqatigiissuteqarfialugit taamaallaat pisinnaavoq.

Angerlarsimaffimmi ikiortip sulineranut angerlarsimaffimmi napparsimasumik paarisaaqarneq ilaangilaq Angerlarsimaffimmi ikiortip napparsimasunut tunngatillugu suliassaa tassaassaaq inuttut eqqiluisaarnermut ikiuunneq, nerinermut ikiuineq, nakorsaatinik innersuussutigineqartunik iisititsinermi ikiuineq kiisalu angerlarsimaffimmi nalinginnaasumik suliassatigut ikiuineq.

Utoqqalinersiat pillugit inatsimmi oqaasertat naapertorlugu akiliisussaataaneq utoqqalinersialinnut atuutissangilaq angerlarsimaffimmi ikiorteqartariaqarneq utoqqaap angerlarsimaffimmiiginnarnissamut pisariaqartumik pisinnaasaminik attassisinnaanera apparsimappat.

6.2. Pisortat ikiorsiisarnerat pillugu peqqussut malillugu angerlarsimaffimmi ikiorteqar- neq

Utoqqalinersiallip nammineq angerlarsimaffimmiiginnarnissaanut angerlarsimaffimmi ikiorteqarnissaq pisariaqanngippat pisortat ikiorsiisarnerat pillugu inatsisartut peqqusutaat kiisalu angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq pillugu namminersornerullutik oqartussat nalunaarutaat nr. 32, 26. juli 1994-imeersoq malillugit angerlarsimaffimmi suli ikiorteqartoqarsinnaavoq.

Nalunaarummi ilaatigut nammineq akiliutit aamma angerlarsimaffimmi ikiorteqarnerup atuuffii pillugit maleruagassanik aalajangersaasoqarpoq.

6.3. Naammagittaalliuuteqarsinnaaneq.

Angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq pillugu kommuni aalajangiippat aalajangiineq innuttaasumut nassiunneqassaaq Aalajangiineq qinnutigineqartumi innuttaasumut tamakkiisumik tapersiingippat aalajangiineq tunngavilersuummik aamma naammagittaalliuuteqarsinnaanermik ilitsersuummik ilaqassaaq.

Utoqqalinersialik piumasaqarfigisani pissarsiarisimanagu isumaqaruni aalajangiineq utoqqalinersiallip naammagittaalliuutigisinnaavaa. Angerlarsimaffimmi ikiorteqarnissamik aalajangiinerup qinnuteqartumit tiguneqarneraniit sapaatit akunnerinut sisamanut piffissaliussap iluani aalajangiineq Isumaginninnermut Naammagittaalliorfimmumut naammagittaalliuutigineqarsinnaavoq.

Isumaginninnermut Naammagittaalliorfimmumut naammagittaalliuuteqarneq pillugu immikkoortoq 12-miittoq erseqqinnerusumik takujuk.

7. Innuttaasup ilisimatinneqartussaataanera aamma kommunip nakkutilliisussaataanera

7.1. Innuttaasup ilisimatinneqartussaataanera

Utoqqalinersianik pisartagaqartoq aamma tapisiaqartartoq utoqqalinersiaqarsinnaatitaanermut tapisiaqarsinnaatitaanermullu imaluunniit taakku naleqqussarnissaannut pingaarteqartunik pissutsit pillugit kommunimut najugaqarfigisaminut Naalackersuisunullu nalunaaruteqarnissamut pisussaaffeqarpoq.

Tamatuma kingunerisaanik aningaasaqarnikkut inuttullu atukkani allanngornerit pillugit utoqqalinersialik paasisutissiinissamut pisussaaffeqarpoq, assersuutigalugu aappariilernerneq, nalunaarsugaasumik inooqateqalerneq taakkuluunniit atorunnaarsinneri inooqateqalerneq imaluunniit isertitaqarnermut pissutsit allanngorneri.

Tassani inatsimmi § 20, imm. 1 malinneqarpoq.

7.2. Kommunip nakkutilliisussaataanera

Kommunalbestyrelsi utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsimmi utoqqalinersiutit tapillu akilernerinik nakkutilliinissamut pisussaaffeqarpoq. Tassani § 21 malinneqarpoq.

Nakkutilliinerup inunnut taakkununga pisinnaatitaaffeqanngitsunut utoqqalinersianik tunniussisoqannginnissaa qulakkiissavaa.

Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq utoqqalinersianik akiliinernik ingerlaavartumik malinnaanissamut kommunalbestyrelsi pisussaaffeqartoq, tassunga ilanngullugu utoqqalinersiat annertussusii pisinnaatitaanerlu pillugit nalornissutaasinnaasunut paasisutissanut nutaanut isummorsoneq. Ingerlaavartumik nakkutilliineq imaluunniit paasisutissat nutaat allat tunuliaqutaralugit tunngavissiissutaasunit annertunerusunik utoqqalinersiutit tunniunneqarsimanerinek kommunalbestyrelsi pasitsaassaqarpat utoqqalinersiat tunniunneqarsimasut naleqqussarneqassanersut pillugit misissuinissaq siunertaralugu kommunalbestyrelsi aqqiinissanik pilersitsisinnaavoq.

Aalajangersakkap isumaginninnermi tapiissutinik tunniussisarnernik nakkutilliinissamut kommunit pisussaaffeqarnerat erseqqissarpaa. Aalajangersakkami eqqarsaatigineqanngilaq akiliinernik ataasiakkaanik tamanik kommunit nakkutigineqqissaassasut. Akerlianilli isumaginninnermi ikiorsiissutinik tunniussisarnernik ingerlaavartumik nakkutilliisoqarnissaanut nalinginnaasumik pisussaaffeqarnissaq eqqarsaatigineqarpoq, tasunga ilanngullugit utoqqalinersiat tapillu.

7.3. Utoqqalinersianik tapinillu pisinnaatitaaffeqarnani pissarsisimaneq

Utoqqalinersiallip paasissutissiinissaminut pisussaaffini qaangiinnarsimappagu utoqqalinersiutit imaluunniit tapit utertillugit akilerneqarnissaat pillugit kommunalbestyrelsi aalajangiisinnaavoq, tak. utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsimmi § 20, imm. 2.

Utertitsilluni akiliinissaq pillugu aalajangiineq pisortat ingerlatsineranni suliassat suliari-neqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilaavoq. Aalajangiisoqartinnagu utoqqalinersianik pisartagaqartoq tusarniaaffigineqassaaq. Utertitsilluni akiliinissaq pillugu aalajangiineq suliarni paasissutissiinermut, tunngavilersuummut aamma naammagittaalliuuteqarnissamut ilitsersuummut piumasaqaatinik naammassinnissaq.

Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsimmi § 20, imm. 2 malillugu utertitsilluni akiliinissamut piumasaqaammi piumasarineqarpoq utoqqalinersianik imaluunniit tapinik pisartagaqarsimasoq utoqqalinersianik imaluunniit tapinik imaluunniit aningaasanik annikinnerusunik pisartagaqarnissaanut pisinnaatitaaffeqannginnera kommunalbestyrelsimit uppernarsarneqassaaq.

Utertitsilluni akiliinissamut piumasaqaatit tulliullugu piumasarivaa utoqqalinersianik pisartagaqartoq nalunnigkkaarlugi utoqqalinersianik imaluunniit tapinik imaluunniit aningaasanik annertuallaartunik pisartagaqarsimasoq.

Utertitsilluni akiliinissamut piumasaqaatit aamma piumasarivaa paasissutissiinissamut pisussaaffiup qaangiinnarnerata aamma utoqqalinersianik imaluunniit tapinik kukkusumik tunniussinerup akornanni pissutaasunik atassuteqartoq.

Paasissutissiinissamut pisussaaffiup eqqortinneqanngissimanerata sunniuteqalernissaanut tunngaviuvoq utoqqalinersianik tapinillu pisartagaqartup pissutsit suut paasissutissiisutigissanerai pillugit sukumiisumik ilitsersuunneqarsimanissaa aamma paasissutissiinissamut pisussaaffimmik qaangiineq utertitsilluni akiliisoqarnissaanik piumasaqaammik kinguneqarsinnaanera pillugu ilisimatinneqarsimanissaa.

Utoqqalinersianik imaluunniit tapinik pisartagaqartoq utoqqalinersiat imaluunniit tapit pillugit aalajangiinermut pingaaruteqartunik pissutsini allanngornerit pillugit paasissutissiinissamut pisussaaffeqarpoq. Utoqqalinersianik imaluunniit tapinik tunniussineq pillugu aalajangiinermut atasumik kommunalbestyrelsip peqatigisaanik utoqqalinersiat imaluunniit tapit pillugit aalajangiinermut ilaasuni pissutsini allanngortoqarnerani imaluunniit kukkusornerani paasissutissiinissamut pisussaaffeqarneq pillugu pisartagaqartumut nalunaaruteqarnissaa. Peqatigisaanik ilisimatitsissutigineqassaaq paasissutissiinissamut pisussaaffimmik qaangiineq utertitsilluni akiliisoqarnissaa pillugu piumasaqarnermik kinguneqarsinnaasoq.

Pisartagaqartup akisussaaffia paasissutissiinissamut pisussaaffimmut atavoq, tassa imaappoq qinnuteqaammut atatillugu suliami paasissutissiinissamut peqataanissamut pisussaaffeqarneq aamma assersuutigalugu isertitatigut pissutsit allanngornerat inooqateqarnerup allanngortoqarnera pillugu kommunalbestyrelsimit paasissutissiinissamut ingerlaavartumik nammineerluni pisussaaffeqarneq.

Pisartagaqartup paasissutissiinissamut pisussaaffini naammassisimangikkaa kinaassu-sersiornerunngitsumik paasineqarpat taamaalillunilu pisinnaatitaaffeqarnani utoqqalinersianik imaluunniit tapinik pisartagaqarsimalluni pisartagaqartoq utoqqalinersianik imaluunniit tapinik nalunngikkaluarlugu taamaattusnaanani pisartagaqarsimanersoq kommunalbestyrelsi naliliisariaqassaaq. Kommunalbestyrelsi paasissutissanik attuumassuteqartunik ilisimasaqarpat paasissutissiinissamut pisussaaffimik naammassininnerup kingunerissagaa utoqqalinersianik imaluunniit tapinik pisartagaqarunnaarnissani imaluunniit annikinnerusunik utoqqalinersianik imaluunniit tapinik pisartagaqartussaalluni pisartagaqartup ilisimaarilluarpagu nalunngikkaluarsimassavaa. Tassa imaappoq utoqqalinersianut imaluunniit tapinut pisinnaatitaaffimmut aalajangiisumik sunniuteqartussaasunik paasissutissanik uninngatitsiinnarnissaq pineqartup siuner-tarisimavaa.

Aamma utoqqalinersianik imaluunniit tapinik pisartagaqartoq piaarinani paasissutissiisimangippat, paasissutissiinnginneq sissuinnginnermik imaluunniit puigormermik pissuteqarpat, utertitsilluni akiliisoqarnissaa pillugu piumasaqaateqartoqarsinnaavoq. Naliliinermi tassani pissuseq pillugu utoqqalinersianik imaluunniit tapinik pisartagaqartoq assuarineqarsinnaanersoq, naatsorsuutigisamiit allaanerusumik iliuuseqartoqarsimasinnaanersoq imaluunniit pisartagaqartumiit piumasarineqarsimasinnaanersoq misissorneqassaaq. Naliliinermi tassani nalinginnaasumik utoqqalinersianik imaluunniit tapinik qinnuteqartup paasissutissiinissaannik piumasaqaateqartarnermik tunngaveqassaaq. Qinnuteqartumi pissutsit immikkoortoq tassani naliliinermi sunniuteqarsinnaapput.

Utoqqalinersiat imaluunniit tapit nalunngikkaluarlugu imaluunniit ajortumik isumaqarluni tiguneqartarsimanerannut kommunalbestyrelsi uppersaasussaavoq. Tassunga atatillugu ajortumik isumaqarnermut ilaapput paasissutissiinissamut pisussaaffimik naammassininnerup kingunerissagaa utoqqalinersiat imaluunniit tapit atorunnaarsineqarnerannik imaluunniit appartineqarnerannik kinguneqarnissaat pillugu ilisimasaqarneq pisunilu ingasannerusunni piaarluni ilisimasaqannginneq. Akerlianilli ajortumik isumaqarneq qaqtigoortumik annikitsumik mianersuaalliornerusinnaavoq.

Utertitsilluni akiliisoqarnissaannik piumasaqaateqarnissamut kommunalbestyrelsi piumasaqaateqartoqarsinnaasoq naliliippat aamma piumasaqaateqarnissamut pisussaaffeqarpoq.

Utertitsilluni akiliisoqarnissaannik piumasaqaammut taamaallaat utoqqalinersiat imaluunniit tapit ilai nalunngikkaluarlugu pisussaaffiginagit tiguneqarsimasutut isigineqartut. Aningaasat qanoq annertutigisut qanorlu amerlanaarluni aningaasanik tunniussineq pisi-manersoq aamma kukkusumik naatsorsuinnermut suna pisuussutaasimanersoq kommunalbestyrelsip taamaattumik qulaajassavaa. Amerlanertigut pisuussutaasartut tassaa-sarput isertitat allanngorneri, inooqatigiinnerit allanngornerit, nuunnerit il.il.

Pisortat ingerlatsiviini nalinginnaasumik sulianik suliarinninnermi maleruagassat eqqortillugit utoqqalinersiassat pillugit suliani pitsaasumik piareersaaneq taamaalilluni suliami uppersaatit tunngavigalugit utertitsilluni akiliisoqarnissaanik piumasaqaatip naammassineqarnissaanut piumasaqataavoq assersuutigalugu paasissutissiinissamut pisusaaffik pillugu ilisimatitsisoqarsimalluni, pisariaqartumik peqataasumik tusarniaasoqarsimalluni, utoqqalinersiat imaluunniit tapit atorunnaarsinnerinut naammattumik tunngavilersuutit tunniunneqarsimallutik il.il.

Utoqqalinersiat imaluunniit tapit utertillugit akilerneqarnissaat pillugu piumasaqaat kommunalbestyrelsimit saqqummiunneqarlunilu naammassineqassaaq aamma kommunalbestyrelsi akiliisitsiniassalluni. Utoqqalinersianit imaluunniit tapinik utertitsilluni akiliinissamut piumasaqaat pisortanut akiitsunik akiliisitsiniarneq pitsaaliunissarlu pillugu inatsisartut inatsisaannut ilaanngilaq.

Utertitsilluni akiliisitsineq utoqqalinersianik imaluunniit tapinik ingerlaavartumik akiliuteqartarneniit aamma pisartagaqartumut tunniunneqartussanik ilanngaassinikkut naammassineqarsinnaavoq. Meeqqanut tapini ilanngaassisoqartariaqanngilaq.

Utertitsilluni akiliinissamut piumasaqaat tassunga ilanngullugu ilanngaassineq eqqartuussisarnermik inatsimmi § 618 naapertorlugu pissaaleqisunut iluaqusiinerit pillugit maleruagassat eqqarsaatigalugit isumagineqassaaq. Utoqqalinersiallit naammattumik utoqqalinersianik tapinilli inuussutissanut pissaqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Utoqqalinersianik tapinillu ingerlaavartumik pisartakkaminniit utoqqalinersiaqartup pineqartup qanoq annertutigisut pinngitsoorsinnaanerai pisuni ataasiakkaani isummerfigineqartassaaq.

8. 8. Paaqqinniffinniinneq il.il.

Utoqqalinersialik nammineq angerlarsimaffimmi avataani paaqqinniffimmi il.il. najugaqalerpat utoqqalinersiat tapiusinnaasullu iluarsineqassanersut imaluunniit appartinnekassanersut isummerfigineqassaaq.

Aningaasartuutininik pisortat akiliiffigisaanni angerlarsimaffiup avataani paaqqinniffimmi sivilunerusumik najugaqarnermi utoqqalinersiat iluarsineqassapput, tak. § 13, imm. 2. Aalajangersakkap kingunerisaanik utoqqalinersiat naatsorsornerannit tunngaviumik aningaasat 46 %-iannik utoqqalinersialik pisartagaqalissaaq. Peqatigisaanik utoqqalinersianut tapisiaqarsinnaaneq atorunnaassaaq.

Paaqqinniffinni il.il. paasineqarpoq angerlarsimaffiup avataani najugaqarnek. Assersuutigalugu tassaasinnaavoq isumaginninnerup iluani Ulloq unnuarlu paaqqinniffik, Kalaallit Nunaanni isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu paaqqinniffimmit allaanerusemi ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut allamut nuunneq, Kalaallit Nunaata iluani avataaniluunniit napparsimmavimmut unitsinneqarnek, Kalaallit Nunaanni imaluunniit Danmark-imi tarnikkut nappaatilinnut napparsimmavimmut imaluunniit pinerluttunik isumaginnittoqarfimmi inissinneqarnek imaluunniit eqqartuussiviup iliuuseqarneratigut tiggummigallarnek. Aalajangersagaq tamakkiilluinnartoq eqqartorneqanngilaq.

Utoqqalinersiallit najugaqatigiiffinni, najugaqarfinni nakkutigineqartumi utoqqaallu najugaqarfiini najugaqartut namminerisaminnik inissiaminni najugaqartutut isigineqarput.

Meeqqanut tapinik tunniussisarneq allanngussanngilaq, utaqqiisaagallartumik imaluunniit sivilisunerusumik paaqqinniffimmi il.il. najugaqalerneq apeqqutaatinnagu.

Utoqqalinersialik, utaqqiisaagallartumik imaluunniit sivilisunerusumik paaqqinniffimmi il.il. najugaqalerneq apeqqutaatinnagu, paaqqinniffimmi il.il. najugaqarnermini aningaasaqarnikkut imaluunniit innarluutilittut peqqiilliornermilu tapinik pisartagaqassaaq. Tapit tunniunneqarnissaannut ataasiakkaanik naliliinermik tunngaveqassaaq. Ilaatigut nammineq angerlarsimaffeqarnerup ingerlatiinnarnissaanut aningaasaqarnikkut tapeqar-titsisoqarsinnaavoq.

8.1. Paaqqinniffimmi il.il. utaqqiisaasumik najugaqarneq

Pisortat aningaasartuutininik akiliiffigisaanni angerlarsimaffiup avataani paaqqinniffimmi il.il. utoqqalinersiallip utaqqiisaasumik najugaqarneranit, aamma utoqqalinersialik pilersuisussaataitaalluni imaluunniit nammineq inissiaminut aningaasartuuteqarneranit utoqqalinersiat tunniunneqartarneri sunnerneqassanngillat. Tassani § 13, imm. 1 malin-neqarpoq.

Piumasaqaatit uku arlaat naammassineqarsimappat utoqqalinersiat taamaalillutik appar-tinneqassanngillat:

- 1) Utaqqiisaasumik najugaqarneruppat.
Kommuni naliliissaaq utoqqalinersialik sivikitsuinnarmik imaluunniit sivilisuumik paaqqinniffimmi najugaqarnerneq
- 2) Pisortat najugaqarnermi aningaasartuutit akilissavaat
- 3) Aamma utoqqalinersialik pilersuisuusaaq imaluunniit nammineq najugarisami-nut aningaasartuuteqarluni
Taakku saniatigut utoqqalinersialik aapparissaminut imaluunniit nalunaarsorne-qartumik inooqatigissaminut imaluunniit meeqqanut ukiukitsunut pilersuisuus-saaq, imaluunniit utoqqalinersialik nammineq najugarisaminut aningaasartuute-qassalluni.

Ataatsimoortumik naliliineq aallaavigalugu kommuni aalajangiissaaq utaqqiisaasumik najugaqartoqarnerneq, aamma piumasaqaatit allat naammassineqarsimanersut. Aalaja-ngersagaq malillugu pissutsit piviusut pillugit kommuni missiliuissaaq, taamaalilluni pisuni ataasiakkaani naleqqunnerpaajusumik aalajangiisoqarsinnaalluni.

Utaqqiisaasumik najugaqarnermi paasineqarpoq ataavartuunngitsumik najugaqarneq, aamma najugaqarnerup sivilisussusaa missiliorneqarsinnaanersooq nalilerneqarsin-naalluni, aamma najugaqarnerup sivilisussusaa sivilisunerpaamik qaammatinik marlunnik killeqartumik sivilisussuseqassalluni.

Assersuut:

Utoqqalinersialik suliaritinneqassaaq suliaritinneqareernerullu kingorna sapaatip akun-nera ataatsip qaangiunnerani angerlartinneqarnissaa naatsorsuutigineqarluni. Najuga-qarneq utaqqiisaagallartutut isigineqassaaq.

Assersuut:

Utoqqalinersialik qaammatinik sisamanik sivilissuseqartumik inissiisarfimmiinnissaanut eqqartuussaavoq.

Najugaqarneq utaqqiisaagallartut isigineqassaaq, tassa piffissap sivikitsup iluani nammineq najugaqarfigisaminut utoqqalinersialik utertussaammat.

8.2. Paaqqinniffimmi il.il. sivilissunerusumik najugaqarneq

Utoqqalinersiallip najugaqarnera utaqqiisaagallartut isigineqanngippat utoqqalinersiat appartinneqassapput. Tassani § 13, imm. 2 malinneqarpoq.

Aningaasat utoqqalinersiat qaammammi nuuffiusumi tamatumalu malitsigisaani qaammammi allangortinnagit tunniunneqassapput. Tamatuma kingorna aningaasat utoqqalinersiat aningaasat tunngaviusut naatsorsuiffigineqartut annerpaamik 46 %-inik utoqqalinersiatut tunniunneqassapput.

Utoqqalinersialik tapisiaqarpat taakku qaammammi nuuffiusumi tamatumalu kingorna qaammammi allangortinneqarnatik tunniunneqassapput. Tamatuma kingorna tunniunneqartatut atorunnaassapput.

Utoqqalinersiallip nammineq angerlarsimaffigisaminut najugaqarunnaarneranit qaammatip aallaqqaataanit tunniunneqarqittalissapput. Utoqqalinersiat tunniunneqarneri paasineqarpoq utoqqalinersiallip pisinnaatitaaffigisai aningaasat qaffasissusissai malillugit aningaasat tunngaviusut tunniunneqartarneri. Utoqqalinersiaqartoq najugaqalerneq sioqqullugu § 10 malillugu tapisiaqarsimappat, sulilu utoqqalinersianut tapisiaqartitaanissamut pisinnaatitaaffeqarluni, utoqqalinersiallip aningaasanik pisinnaatitaaffigisai malillugit tunniussisoqartassaaq.

Najugaqarneq sivilissunerusumik najugaqarnertut naliliinermi pissutsit makku ilaatinneqassapput

- Puigortunngorneq, sanngiillineq assigisaaluunniit pissutigalugu utoqqalinersialik paaqqinniffimmi najugaqarpat, pitsanngornissaalu ilimanarnani,
- Tarnikkut nappaateqartunut paaqqinniffimmi piffissamut aalajangigaanngitsumut utoqqalinersialik inissinneqarsimappat,
- Ukiunut arlalinnut inissiisarfimmi inissinneqartussatut eqqartuunneqarsimappat

Najugaqarneq utaqqiisaagallartut imaluunniit sivilissunerusutut isigineqarnissaanik naliliineq piffissami qaninnerusumi nammineq angerlarsimaffimminut utoqqalinersiallip uteqqinnissaata ilimanaateqarneranik naliliineq tunngavigalugu naliliisoqassaaq.

Assersuut:

Utoqqalinersialik ukiunut arlalinnut inissiisarfimmi inissinneqartussatut eqqartuussaavoq. Najugaqarneq sivilissunerusutut isigineqassaaq.

Assersuut:

Utoqqalinersialik angerlarsimaffimmini kisimiilluni najugaqarsinnaajunnaarpoq, taamaatumillu isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmiilerluni. Siumut sammisumik utoqqalinersiallip nammineerluni angerlarsimaffimmiiginnarnissaa ilimanarunnaarpoq. Najugaqarneq sivilissunerusutut isigineqassaaq.

Assersuut:

Utoqqalinersialik tarnikkut nappaatilinnut napparsimavimmiittussatut imaluunniit Pinerluttunik isumaginnittoqarfimmiittussatut piffissamut aalajangigaanngitsumut eqqartuussaasimavoq. Eqqartuussilluni aalajangiinerup piffissaq atorunnaarnissaa ilisimaneqanngilaq. Najugaqarnek sivilisunerusutut isigineqassaaq.

8.3. Ilanngaassineq namminerlu akiliineq

Inatsimmi § 13, imm. 5-mi aalajangerneqarpoq utoqqalinersianit ilanngaassisarneq pillugu maleruagassanik erseqqinnerusunik Naalackersuisut aalajangersaasinnaasut, soorlu aamma angerlarsimaffiup avataani paaqqinniffimmi il.il. najugaqarnermi utoqqalinersianik tunniussisarneq kiisalu isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi najugaqarnermut nammineq isertitat tunngavigalugit nammineq akiliutit pillugit maleruagassanik aalajangersaasoqarsinnaasoq.

Utoqqalinersiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. xx, xx 2015-imeersumi § 5 aamma § 6-mi nammineq akiliutit aamma ilanngaassisarneq pillugu maleruagassanik aalajangersaasoqarpoq

8.3.1. Isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu paaqqinniffimi najugaqarnermut nammineq akiliutit

Utoqqalinersialik nammineq isertitaqarpat, isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi najugaqarnermut tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit akiliinissamut piumasaqartoqassaaq. Akiliinerup utoqqalinersiat saniatigut akileraarutit kingorna nammineq akissarsiat 60 pct.-ii qaangissanngilaa.

Isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu utoqqalinersiallip najugaqarneranut toqqaanartumik atasunut aningaasartuutitut taamaallaat akiliisoqarsinnaavoq. Assersuutigalugu aningaasartuutit aalajangersimasut, illuni assigisaasanilu nalikilliliinerit matussutissaannut akileeqqusisoqarsinnaanngilaq.

8.3.2. Paaqqinniffinni allani najugaqarnermut utoqqalinersiani ilanngaassineq

Napparsimavimmi, inissiisarfimmi il.il. najugaqarnermi nammineq akiliteqarnissaaq piusararnerneqarsinnaanngilaq.

Pisortat paaqqinniffiini najugaqarnermi pisortani oqartussanit utoqqalinersialik kaasarfimmioqarpat, akissarsiaqarpat imaluunniit sulinermini akissarsiaqarpat utoqqalinersiani aningaasanik ilanngaassisoqarsinnaavoq.

Taamaattorli ilanngaassinerup kingorna utoqqalinersialimmik aningaasanik sinneruttoqassaaq, utoqqalinersiallip tunngaviusumik aningaasassaata 46 %-iinik minnerpaamik annertussusilinnik.

9. Tunniussineq, pinngitsaaliinikkut aqutsineq, nuunneq, utoqqalinersiaqarunnaarneq il.il.

9.1. Utoqqalinersiat tunniunneqartarneri

Utoqqalinersiat qaammammumt siumoortumik tunniunneqartarput, tak. inatsimmi § 22. Tamannali utoqqalinersiat aqunneqassasut kommuni aalajangersimappat atuutissanngilaq, tak. ataaniittoq.

Utoqqalinersiat sinneruttut tunniunneqarnissaat sioqqullugu, pisariaqarpat immikkullu pisoqartillugu inissiamut atuinermilu akitsuutitut aningaasartuutit aalajangersimasut, ingerlaavartullu kommunimit akilerneqassasut utoqqalinersiaqartumik isumaqatigiissuteqarsinnaavoq.

Utoqqalinersiat tapisiallu tunniunneqarnissaannut piumasaqaatit atuunnerinik, imaluunniit naatsorsueqqinnissamut tunngaveqarnersoq, tak. 21, kommuni ingerlaavartumik nakkutilliusussaavoq.

9.2. Utoqqalinersianik tapinillu aqutsinissamik aalajangerneq

Tamanna pillugu nammineq qinnuteqarsimannngitsumut inummut utoqqalinersiat pillugit suliamik kommuni qaqqitsisinnaavoq aalajangiisinnaallunilu Aalajangersakkami siunnerfigineqarput inuit nammineq utoqqalinersianik qinnuteqarsinnaanngitsut. Imaassinnaavoq innuttaasup napparsimanini pissutigalugu tamanna pillugu qinnuteqaatini tunniussinnaanngikkaa, tak. § 19, imm. 4.

Utoqqalinersiallip aningaasaqarnini isumagisinnaanngippagu, assersuutigalugu inissiamut atuinermilu akitsuutitut aalajangersimasumik ingerlaavartumillu aningaasartuutit akilersinnaanagit, naak aningaasat atorneqarsinnaasut, aningaasartuutit aalajangersimasut naammaginatut pisariaqartumillu inuullu pisariaqartitaanut matussutissatut naammattut kommunimit nalilerneqarpat utoqqalinersianik aqutsisoqassasoq kommuni aalajangiisinnaavoq.

Aqutsinissaq taamaalilluni taamaallaat aalajangerneqarsinnaavoq utoqqalinersiallip naammaginatut aningaasaqarnini aqussinnaanngippagu, assersuutigalugu pineqartup aningaasaqarnini aqussinnaanngippagu imaluunniit akiliisnaassusia amigarpat.

Pinngitsaaliilluni aqutsinissaq pillugu kommunip aalajangiineranut ilaasinnaavoq; inissiamut il.il. maannakkut aningaasartuutit aalajangersimasut matussutissaannut utoqqalinersiani ingerlaavartuni ilanngaassisoqartarluni, imaluunniit sapaatip akunnikkaartumik imaluunniit ullut 14-ikkaarlugit tunngaviumik aningaasat tapillu akilerneqartarlutik, imaluunniit utoqqalinersiat tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit inuussutissanik ikiuinerlutik.

Tunngaviumik aningaasat utoqqalinersiaqartup nammineq pisariaqartitaanut atorneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaanut tamanna pisariaqartutut isigineqarpat utoqqalinersiaqartunut isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi najugaqartunut utoqqalinersiat ikilissineqarsimasut tunniunneqartarnerinik aqutsisoqassasoq kommuni aamma aalajangiisinnaavoq.

Aqutsineq taamaallaat isumaqarpoq utoqqalinersianik tapinillu aqutsineq, kisianni utoqqalinersiallip allat isertitai imaluunniit pigisai nalillit pinnagit.

Aalajangersagaq taanna malillugu kommunip utoqqalinersiat atorlugit akiligassanik akiliinnaanera taamaallaat inuunerup ingerlatinnissaanut pisariaqartutut isigineqartunut aningaasartuutitut tunngasuvoq, soorlu ineqarnermut akiliummut, innaallagissamut, imermut kiassarermullu ingerlaavartumik aningaasartuutit. Allanut akiliinerit utoqqalinersiamik isumaqatigiissuteqarnermik tunngaveqartussaapput, taanna assersuutigalugu tunisisup pisineri isumaqatigiissummik atorunnaarsitsinissaa pinngitsoortinniarlugu tv-mut akilersuutitik akiliinissamut kommuni piareersimappat.

Kommuni amerlanertigut siullermik ikiuineq aningaasanngorlugu akilerniartassuaa, tassunga atatillugu, tamanna pisariaqartutut isigineqarpat, aningaasaqarnermik aqutsinissaa pillugu utoqqalinersialik ilitsersuunneqarluni. Ilitsersuineq iluaqutaanngitsoq kommuni naliliippat utoqqalinersianik aqutsinermik tigusisoqarnissaa pillugu kommuni aalajangiisnaavoq.

Kommunip aalajangiinermini utoqqalinersiaqartup pilersuinissaanut pisussaaffigisaanik eqqarsaatiginnissamut aalajangersakkami periarfissiisoqarpoq. Pilersuinissamut pisussaaffiit utoqqalinersiallip atugaanik kommunip missiliuinerani ilaatinneqassapput.

Utoqqalinersiat atorlugit akiligassaqaqfimmik akiliinermili pilersornissamut naammattunik aningaasaqarnissaaq tunngavigineqassaaq. Utoqqalinersiat tullianik tunniunneqarnissaasa tungaanut pilersornermut naammattunik aningaasaqarnersoq nalornissutigineqarpat utoqqalinersiat akiligassaqaqfimmik toqqaannartumik akilernissai ajornassaaq.

Kommuni taamaalilluni utoqqalinersianik tapinillu aqutsinermini akiliussinernik imaluunniit pinngitsaaliinerit naammassineqarnerinik iliuuseqarnermut peqataassanngilaq. Tassani aamma akiliussineq imaluunniit pinngitsaaliinikkut naammassisaqarner pillugu § 25-mut innersuussisoqarpoq

Aqutsisinnaanermi inatsimmi § 23 malinneqarpoq.

9.3. Kommunimut allamut nuunneq

Utoqqalinersialik Kalaallit Nunaanni kommunimut allamut nuuppat kommunip najugaqarfiulersup nutaap pisussaaffiit tamaasa tigussavai, ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi inissiinertut immikkut aaqqiineq pineqanngippat, tak. kommunit akornanni akilersuinikkut pisussaaffiit pillugit inatsisartut peqqussutaat.

Kommunimut allamut nuunnermi ulloq aallarteqqiffissatut ullup piviusumik nuuffiusup kingorna qaammatip aallaqqaataa atorneqassaaq, tassa imaappoq utoqqalinersiallip kommunimut najugaqarfigisamut nutaamut tikinnerani aamma inuit allattorsimaffiannut nalunaarnerinit ulloq.

Malugeqquneqarpoq kommunimi najugaqarfiusumi nutaami utoqqalinersiallip atugai allanngorsimasut eqqarsaatigalugit tapisiaqarnissamut pisariaqartitsisoqarnersoq pillugu apeqqtut eqqarsaatigalugu utoqqalinersiallip atugaanik nutaamik nalilersuisoqassammat.

§ 2 malillugu utoqqalinersialik utoqqalinersianik pisartagaqarnissaminut Kalaallit Nunaanni, nunani avannarlerni imaluunniit EØS-imi isumaqatigiissummik akuersisimasumi nunami aalajangersimasumik najugaqartuussaaq.

Inuit allattorsimaffianni najugaqarfigisamik nalunaarsorneqarnissamut pisussaaffiup Qitiusumik Inuit Nalunaarsorsimaffiat pillugu Kalaallit Nunaannut atulersinneqartoq pillugu Peqqussut nr. 1198, 29. november 2006-imeersoq malippaa.

9.4. Kalaallit Nunaanniit nuunneq

Utoqqalinersialik ataavartumik Kalaallit Nunaanniit nuuppat utoqqalinersianik tunniussisarneq unitsinneqassaaq, nunani avannarlerni imaluunniit nunami EØS-imi isumaqatigiissummut akuersaartumut nuunnermi utoqqalinersiaqarnissamut pisussaaffiit sulii naammassineqarsimangippata, tak. § 24.

Kalaallit Nunaanniit nuunnermi tunniussisarneq qaammammit nuuffiusup naaneraniit unitsinneqassapput, naalagaaffinnik allanik isumaqatigiissuteqartoqarsimangippat. Kalaallit Nunaata avataani najugaqartunut utoqqarnut utoqqalinersiat Nunatta Karsianit akilerneqassapput suliallu Naalakkersuisunit suliarineqassallutik.

Taamaattorli maluginiarneqassaaq piviusumik nuunneq pineqarnersoq, imaluunniit najugaqarneq utaqqiisaagallarnersoq imaluunniit paaqqinniffimmi najugaqartoqartillugu sivisussanersoq. Utoqqalinersiallit Qitiusumik Inuit Nalunaarsorsimaffiannut nuunneq nalunaarutigisariaqarsinnaavaat assersuutigalugu Rigshospitalimi utaqqiisaasumik imaluunniit sivisunerusumik najugaqartoqassappat. Kalaallit Nunaata avataani utaqqiisaasumik sivisunerusumilluunniit utoqqalinersiallip najugaqarnera pisortani oqartussat aqqutigalugit pilersinneqarsimappat utoqqalinersiallip Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnini attatiinnassaneraa kommunip aallaaviatigut takusinnaassavaa.

9.5. Kalaallit Nunaata avataani sulinngiffeqarneq

Kalaallit Nunaata avataani utaqqiisaagallartumik qaammatit pingasut tikillugit najugaqarnermi utoqqalinersianik tunniussisarneq allannqornani ingerlaannarsinnaavoq. Sulinngiffeqarnerulli nalaani pisartagaqarnerup ingerlaannarnissaanut piumasarineqarpoq Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnerup ingerlatiinnarnera. Taamaangippat utoqqalinersialik Kalaallit Nunaannit nuuttutut isigineqassaaq.

Kalaallit Nunaata avataani piffissap najugaqarfiusup sivitsorneqarnera immikkut pisoqartillugu kommunimit akuerineqarsinnaavoq. Tamanna pisinnaavoq immikkut ilaqtatigut, peqqissutsikkut imaluunniit inuttut allatigut pissutissaqarpat, tassunga ilanngullugit ilaqtatani qaninnerni ilungersunartumik napparsimasoqarnerani imaluunniit toqusoqarnerani sivisunerusumik najugaqarnissamik pisariaqartitsisoq.

9.6. Toqusoqarnerani imaluunniit utoqqalinersiallip maqaasineqarnerani

9.6.1. Toqusoqarnera

Toqusoqarnerani utoqqalinersiat qaammammi toquffiusumi aamma qaammammi tulliuttumi allannqortinnagit tunniunneqassapput. Tamanna utoqqalinersialinnut kisermaanut atuuppoq, aamma § 24, imm. 1 malillugu.

Aappaq qimanneqartillugu qimataasup utoqqalinersiallip toqusup utoqqalinersiassai qaammammit toqusoqarnerata naaneraniit qaammatini marlunni tigusassavai. Tassani § 24, imm. 4 malinneqarpoq.

9.6.2. 9.6.2. Maqaasineqarneq

Utoqqalinersiallip maqaasineqartutut nalunaarutigineqarneraniit qaammatit pingasut ingerlareerneranni, aamma pineqartup uumanerani uppersaateqanngippat, qaammatip aallaqqaataaniit utoqqalinersiat tunniunneqartarneri unitsinneqassapput.

Piffissami utoqqalinersiat unitsinneqarneraniit ukiup ataatsip iluani utoqqalinersiallip uumanerani uppersaateqanngippat utoqqalinersiassat atorunnaassapput.

10. Akiligassanngortitsisarneq, atuuffia

10.1. Akiligassanngortitsisarneq

Inatsimmi § 25 malillugu pisortani oqartussanut akiitsut pillugit kommuni akiligassanngortitsisinnaavoq allatigulluunniit pinngitsaaliinikkut naammassisaqarsinnaavoq.

Inuinnarnut akiligassaqaqfinnut akiligassanngortitsinissamut imaluunniit pinngitsaaliilluni akiliisitsiniarnermut periarfissiinissaq siunertarineqanngilaq, pisortalli tassanga ilaatinneqarnatik. Pisortat salliutinneqarnerannut ilaatigut tunngavilersuutigineqarpoq utoqqalinersiallip tamarmiusumik inissisimaneranut naleqqiullugu tamanna naammaginartumik alloriarnerunersoq sukumiisumik eqqarsaatigeqqaarlugu pisortani oqartussat taamaallaat akiligassanngortitsisinnaanerit imaluunniit pinngitsaaliillutik akiliisitsiniarsinnaanerit.

Inuinnaat akiligassaqaqfiit utoqqalinersiat aningaasartaanni akiligassanngortitsisinaanngillat.

Akiligassanngortitsinermik imaluunniit pinngitsaaliinikkut akiliisitsiniarneq aallartinneqassasoq pisortani oqartussat aalajangiippata tamanna Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi pissaaleqisunut iluaqusiinerit pillugit maleruagassat ilaatigut isiginiarlugit pissaq, utoqqalinersialik taamaalilluni inuunissaanut utoqqalinersiat sineruttut naammallutik. Utoqqalinersianit ingerlaavartumik tunniunneqartartuni utoqqalinersialik qanoq annertutigisunik pinngitsuugaqarsinnaanersoq pisuni ataasiakkaani isummerfigineqartassaaq.

Utoqqalinersianit kommunip ilanngaassinissaanut imaluunniit utertillugit akileeqqusisinnaaneranut aalajangersagaq akornusiinngilaq. Aalajangersagaq aamma utoqqalinersiat tunniunneqartarnerinik aqutsisoqarnissaa pillugu kommunip aalajangiinnaaneranut akornusiinngilaq, tassunga ilanngullugu akiligassat pisariaqartut akilerneqarnissaannut aningaasanik uninngatitsinissaq.

Utoqqalinersianit ilanngaassisoqassasoq imaluunniit utertitsilluni akiliisoqassasoq pillugu kommuni aalajangiippat sulianik suliarninneq pillugu inatsimmi peqataasup tusarniarneqarnissaa aamma eqqartuussisarnermik inatsimmi pissaaleqisunut iluaqusiinerit pillugit maleruagassat isiginiarneqassapput, taamaalilluni utoqqalinersialik inuunissaminut utoqqalinersiamini naammattunik sinneqarluni.

Utoqqalinersiallit akilinngisanik akilersuinissamik nammineq kissaateqartut tamanna pillugu nammineq isumaqatigiissuteqarsinnaapput. Isumaqatigiissutit taamatut ittut allaganngorlugit isumaqatigiissutigineqassapput. Erseqqissarneqassaaq taamatut isumaqatigiissuteqarnerup imarisaa utoqqalinersiallip nammineq tamakkiisumik aalajangis-

sammagu. Utoqqalinersiallip taamaalilluni qaqugukkulluunniit isumaqatigiissut allanngortissinnaavaa..

Pisortanit utoqqalinersianit allaanerusunik utoqqalinersialik allanik isertitaqarpat eqqartuussisarnermi inatsimmi maleruagassani akiligassanngortitsinermut periarfissaqassaaq.

10.2. Atuuffia

Inatsimmi § 25-p atuuffia tassaavoq piumasaqaatit pisortatigut inatsisitigut tunnga-veqartut. Assersuutigalu tassaasinnaavoq eqqagassanut aningaasartuutit il.il.

-

Utoqqalinersianik tapinillu akiligassanngortitsinissamut inuinnaat akiligassaqarfiit § 25-mi ilaatinneqanngillat (aamma inuinnaat inatsisitigut pisinnaatitaaffii eqqarsaatigalugit pisortanut).

Pisortat piumasaqaataannik amerlanersaannik akiliisitsiniarneq pisortanut akiitsunik akiliisitsiniarneq pitsaaliuinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat malillugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit isumagineqarput.

11. Aningaasalersuineq naatsorsuutillu

Namminersorlutik Oqartussat aamma kommunit akornanni aningaasartuutit qanoq agguarneqarnissaat pillugit aalajangersakkat inatsimmi § 27-mit takuneqarsinnaapput. Utoqqalinersianut meeqqanullu tapinut aningaasartuutit nunatta karsianit 90 pct.-imik aamma kommunimit 10 pct.-imik akilerneqartarput. Aningaasaqarnermut tapit aamma innarluuteqarnermut peqqiilluuteqarnermullu tapinut aningaasartuutit kommunit akilerneqartarput.

Kommunit aggornerisa avataanni aalajangersimasumik najugaqartunut utoqqalinersialinnut aningaasartuutit tamarmik nunatta karsianit akilerneqartarput. Kalaallit Nunaata, Danmarkip imaluunniit Savalimmiut avataanni aalajangersimasumik najugaqartunut utoqqalinersialinnut utoqqalinersianut aningaasartuutit nunatta karsianit akilerneqartarput.

Allaffissornermi aningaasartuutit suliamik sularinninnissamut piginnaatitaasumit oqartussanit akilerneqartarput.

Qaammatit pingasukkaat aamma ukiup ilivitsup naaneranit kingusinnerpaamik qaammatip ataatsip kingorna kommunalbestyrelsi utoqqalinersianik tapinillu pisartagaqartut pillugit kisitsisitigut paasissutissanik Naalakkersuisunut nalunaaruteqassaaq, tak. § 29. Paasissutissat taakku assersuutigalugu tassaasinnaapput aningaasat annertussusaat, piffissat akiliiffiusut, akiliinerit aningaasanut tunngaviusunut, utoqqalinersianut tapinut tapinullu allanut agguarneri, pisartagaqartut amerlassusaat il.il. Paasissutissat aamma utoqqalinersiallit ukiut, suaassuseq inuttut inissisimanerat il.il. malillugit aggornerinut tunngasuusinnaapput.

12. Naammagittaalliuuteqarneq aamma suliarnik sularinninnermi inatsisitigut maleruagassat

Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsimmi aqutsineq pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat, pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat kiisalu nalinginnaasumik ingerlatsinermi inatsisitigut tunngaviit aamma pitsaasumik ingerlatsinermi ileqqut naapertorlugit pissaaq.

Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit aamma pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit www.inatsisit.gl-imi nassaarineqarsinnaapput.

Qitiusumik ingerlatsinermi inatsisitigut maleruagassat tunngaviillu ataaniittumi naatsumik issuarneqarput.

12.1. Maalaarut.

Pitsaasumik ingerlatsinermi ileqqoq malillugu kommunip aalajangiinera qinnuteqartumut allakkatigut nalunaarutigineqassaaq. Aalajangiineq tunngavilersuummik imaqassaaq kiisalu inatsisitigut maleruagassanut attuumassuteqartunut innersuussissalluni, aalajangiinermi qinnuteqartoq tamakkiisumik tapersorsorneqanngippat.

Allakkatigut aalajangiinerit, oqartussanut allanut naammagittaalliuutigineqarsinnaasut, aamma naammagittaalliorfissaq, suleriaaseq kiisalu piffissaliussa q pillugu paasissutissat pillugit paasissutissaqartumik naammagittaalliuuteqarnissamut ilitsersuummik imaqassapput. Tamannali aalajangiinermi innuttaasoq tamakkiisumik tapersorsorneqartillugu atuutinnngilaq.

Utoqqalinersiaqarneq pillugu inatsit malillugu aalajangiinerit isumaginnittoqarfimmi aqutsineq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni maleruagassat malillugit Isumaginninnermi Naammagittaallioarfimmu naammagittaalliuutigineqarsinnaapput.

Aalajangiineq kommunalbestyrelsimit, kommunimi ataatsimiititaliamit imaluunniit nunaqarfimmi aqutsisunit aalajangiiffigineqartoq Isumaginninnermi Naammagittaallioarfimmu, Postboks 689, 3900 Nuummur, aalajangiinerup tigungeraniit naatsorsorneqartumik sapaatit akunneri sisamat piffissaralugit naammagittaalliuutigineqarsinnaavoq.

12.2. Aalajangiinissaq sioqqullugu suliami paasissutissiineq

12.2.1. Aallaqqaasiut

Kommuni pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangiinertut iluseqartumik aalajangiitillugu suliami paasissutissiineq, peqataasumik tusarniaaneq, tunngavilersuineq il.il. pillugit maleruagassat malinneqassapput, tak. ataanittoq.

12.2.2. Peqataasut pillugit taaguut

Utoqqalinersiat tapillu pillugit qinnuteqartoq suliami peqataasuvoq. Kiisalu nalinginnaasumik atuulluni inuk kinaluunniit, toqqaannartumik, annertuumik, suliami aalajanger-simasumi inuttut inatsisitigullu soqutigisaqartoq peqataasarnera.

12.2.3. Suliamik paasissutissiinissaq/ilisimatitsinissamut pisussaaffik

Suliat naammaginatut paasissutissiisutiginerata qulakkeerneqarnissanut kommuni pisussaaffeqarpoq, tassa imaappoq eqqortumik aalajangiisoqarnissanut pisariaqartunik tunngaveqassasoq.

Suliami aalajangiinermut pingaaruteqartut suliami piviusumik pissutsinut tunngasut paasissutissat tamarmik, aamma oqaasiinnakkut kommunimut nalunaarutigineqartut, allanneqassapput, tak. pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitineqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisartut inatsisaanni § 6.

12.2.4. Suliamik kinguartitsineq

Suliat suliarineqarnerani peqataasoq suliami allagaatit pillugit paasitineqarnissamik qinnuteqarpat, taannalu pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqarnerat pillugu inatsisartut inatsisaat malillugu peqataasut paasisaqarnissaq pillugu maleruagassat malillugit qinnuteqarnera akuerineqassappat, peqataasup suliami allagaatinik ilisimasaqalernissanut periarfissaqalernissaata tungaanut kommunip aallaaviatigut suliami aalajangiinissaq kinguartissavaa, tak. suliamik suliarinninnermi inatsimmi § 11.

Tamatuma saniatigut suliami peqataasoq, suliat suliarineqarnerani piffissami qaqugukulluunniit peqataasup suliami oqaaseqarnissaata tungaanut suliat kinguartinneqarnissaa piumasarisinnaavaa. Taamatut oqaaseqarnissamut piffissami kommuni aalajangiisinnaavoq. Tassani sulianik suliarinninnermi inatsimmi § 21 malinneqarpoq.

12.2.5. Peqataasunik tusarniaaneq

Peqataasumut iluaqutaasinnaanngitsunik suliamut annertuumik pingaaruteqartunut pissutsinut piviusunut tunngasunik paasissutissat tamaasa pillugit peqataasumik kommuni aallaaviatigut tusarniaasussaavoq, tak. sulianik suliarinninnermi inatsimmi § 19 (peqataasunik tusarniaaneq). Taamaattorli aalajangersimasumik naliliisoqarneratigut paasissutissat ilaannik aalajangersimasumik peqataasunik tusarniaanngitsoortoqarsinnaavoq.

Assersuutigalugu akileraartarnermut oqartussaneersunik isertitat A-t aamma B-t pillugit paasissutissat tunngavigalugit utoqqalinersiassat naatsorsorneqarpata pisut naaper-torlugit tamanna pillugu peqataasumik tusarniaanissaq pinngitsoorneqarsinnaavoq.

Peqataasumik tusarniaanissamut pisussaaffimmik kinguneqartariaqanngitsumik paasissutissanut assigiinngitsunut assersuutitut taaneqarsinnaapput apparit inunngornerinut oqaluffimmiit paasissutissat, pineqartup inuttut inissisimamut pillugu aamma inuiaassuseq pillugu inuit nalunaarsorsimaffianniit paasissutissat, akileraartarnikkut isertitat pillugit akileraartarnermut oqartussaniit paasissutissat nalornissutaa-sinnaanngitsut aamma paasissutissat pisortani oqartussanit pineqartumeersut ilu-moortut.

Taamaattorli suliami aalajangiinissamut paasissutissat pineqartut pingaaruteqarneranik sanngiillisisinnaasut paasissutissat allat pissarsiarineqarnissannut peqataasup periarfissaqarnissamik naliliisoqassaaq. Nalornisoqartillugu tusarniaasoqassaaq.

Suna tunngavigalugu utoqqalinersianik tapinillu naatsorsueqqittoqarsimamut pisarta-gaqartumut nalunaarummit tamatigut takusinnaaneqassaaq. Tusarniaasoqarsimamut imaluunniit tusarniaasoqannginner-soq apeqqutaatinnagu tamanna atuuppoq.

12.3. Suliami aalajangiineq

12.3.1. Suliaq aalajangiinissamut piareerpa?

Suliami aalajangiisoqartinnagu pissarsiarinissaannut pisariaqartunik naleqquttunillu paasissutissat tamarmik pissarsiarineqarsimanersut kommunit eqqarsateqassaaq.

Tamatuma kingorna suliami ilaasunik paasissutissat *pingaarutillit tamaasa pillugit*, aamma peqataasumut ataatsimut arlalinnulluunniit iluaqutaasinnaangitsut pillugit tusarniaasoqarsimanersoq kommunimit eqqarsaatigineqassaaq.

12.3.2. Aalajangiinerup ilusaa

Erseqqissumik piumasaqaatigineqanngilaq aalajangiineq allakkatigut pissasoq, taamaalilluni tunngaviatigut aalajangiineq nalunaarutigineqarsinnaalluni *oqaasiinnakkut*. Taamaattorli pitsaasumik ingerlatsinermi ileqqoq naapertorlugu aalajangiinerit aallaaviatigut allakkatigut nalunaarutigineqassapput.

Naalackersuisoqarfiup taamaattumik kaammattuutigaa *aalajangiinerit tamarmik* allakkatigut nalunaarutigineqartassasut. Aalajangiineq oqaasiinnakkut nalunaarutigineqassasoq kommuni aalajangerpat qanorluunniit tamanna pillugu ilisimatitsissummik piareersaasoqassaaq, tak. pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitineqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, aamma aalajangiineri pineqartoq tamakkiisumik tapersorsor-neqanngippat innuttaasoq aalajangiinerup allakkatigut nalunaarutigineqarnissaa pillugu piumasaqarsinnaalluni, tak. sulianik suliarinninnermi inatsimmi § 23.

12.3.3. Tunngavilersuut

Innuttaasumut allakkatigut aalajangiinerit sulianik suliarinninnermi inatsimmi §§ 22 aamma 24 malillugit tamatigut tunngavilersorneqassapput, innuttaasoq tamakkiisumik tapersorsorneqanngippat.

Aalajangiineq taamaalilluni aalajangiinerup malissimasaanik inatsisitigut maleruagasanik innersuussinermik tamatigut imaqassaaq. Tamatuma saniatigut aalajangiinerimut annertuumik kommunimit pingaartinneqarsimasut pissutsit piviusut naatsumik allasimassapput.

Aalajangiinerimut oqaasiinnakkut nalunaarutigineqartunut atatillugu pineqartoq aamma tunngavilersuut pillugu tamatigut ilisimatinneqartariaqarpoq. Allanneqartariaqarpoq tamanna oqaasiinnakkut nalunaarutigineqarsimasoq.

12.3.4. Naammagittaalliuuteqarnissamut ilitsersuut

Allakkatigut aalajangiineri, suliami peqataasumut tamakkiisumik tapersorsuinngitsumi, kommunip aalajangiinera Isumaginninnermi Naammagittaalliorfarimmuut naammagittaalliuutigneqarsinnaanera pillugu aamma ilisimatitsisoqassaaq, tak. immikkoortoq 12.1.

Aalajangiineq oqaasiinnakkut nalunaarutigineqarnera apeqquatainnagu naammagittaalliuuteqarnissamut ilitsersuummik tunniussisoqartariaqarpoq, aamma ilitsersuutip tunniunneqarsimanera pillugu ilisimatitsissuteqartariaqarluni.

Naammagittaalliuuteqarnissamut ilitsersuutip amigaatigineqarnerata kingunerissavaa piffissaq naammagittaalliorfiusinnaasoq aatsaat naammagittaalliorfissamut ilitsersuutip

piffissami tunniunneqarneraniit ingerlalnissaa. Naammagittaalliuuteqarnissamut ilitersuut tunniunneqarsimappat, kisiannili piffissamik siviluallaartumik piffissalisoqarsimalluni, kukkuneq taanna aallaaviatigut tiguisumut iluaqutaassaaq, taamaalilluni naammagittaalliuut piffissaagallartillugu tunniunneqarsimasutut isigineqassalluni, naammagittaalliuuteqarnissamut piffissaliussaq nalunaarutigineqarsimasoq eqqortinneqarpat.